

OSNUTEK

Številka: 007-227/2019/x (1322-01)
Ljubljana, x. x. 2019
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona osebni izkaznici – skrajšani postopek – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
<p>Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU – 1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na redni seji dne sprejela</p> <p style="text-align: center;">SKLEP:</p> <p>Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osebni izkaznici (EVA: 2019-1711-0025) in ga pošlje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije po skrajšanem postopku.</p> <p style="text-align: right;">Stojan Tramte generalni sekretar</p>
<p>Priloge: – predlog sklepa vlade</p> <p>Sklep prejmejo: – Ministrstvo za notranje zadeve, – Ministrstvo za javno upravo, – Ministrstvo za zunanje zadeve, – Ministrstvo za pravosodje, – Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, – Ministrstvo za finance, – Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo, – Informacijski pooblaščenec.</p>
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
<p>Predlagatelj gradiva predlaga, da Državni zbor Republike Slovenije predlog zakona obravnava po skrajšanem postopku v skladu s 142. členom Poslovnika državnega zbora. Predlagana novela zakona se usklajuje s pravom Evropske unije, to je Uredbo (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o</p>

okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja. Hkrati vsebuje druge manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona, ki se nanašajo na usklajevanje z Zakonom o potnih listinah in odpravo pomanjkljivosti pri izvajanju zdaj veljavnega zakona v praksi.

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Urša Židan, v. d. generalne direktorice Direktorata za upravne notranje zadeve, migracije in naturalizacijo, sekretarka.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- Boštjan Poklukar, minister,
- mag. Melita Šinkovec, državna sekretarka,
- mag. Sandi Čurin, državni sekretar,
- Urša Židan, v. d. generalne direktorice Direktorata za upravne notranje zadeve, migracije in naturalizacijo, sekretarka,
- Iris Jeglič, direktorica Urada za upravne notranje zadeve in naturalizacijo, sekretarka,
- mag. Alenka Colja, vodja Sektorja za registracijo prebivalstva in javne listine, sekretarka.

5. Kratek povzetek gradiva:

Uredba (EU) 2019/1157 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja, državam članicam nalaga, da morajo z dnem 2. 8. 2021 začeti izdajati biometrične osebne izkaznice. Predlog zakona zato opredeljuje:

- da se ob vlogi za izdajo osebne izkaznice poleg fotografije, državljanu od dopolnjenega 12. leta starosti na predpisan način odvzame dva ploska prstna odtisa, razen v primerih, ko je iz zdravstvenih razlogov mogoč odvzem le enega prstnega odtisa ali ko odvzem prstnih odtisov ni mogoč,
- začasno hrambo podatkov iz vloge, če je ta sprejeta v tujini, do prenosa v evidenco izdanih osebnih izkaznic,
- hrambo prstnih odtisov v evidenci izdanih osebnih izkaznic 15 dni od vročitve osebne izkaznice,
- veljavnost osebne izkaznice, kadar odvzem prstnih odtisov začasno ni mogoč,
- dodatne podatke na obrazcu osebne izkaznice (med drugim tudi vsebovanost pomnilniškega medija in nabor podatkov, ki so zapisani na njem),
- da se podoba obraza imetnika osebne izkaznice, shranjena kot biometrični podatek, in prstni odtisi oziroma prstni odtis, shranjen kot biometrični podatek na pomnilniškem mediju, lahko uporabljajo le za preverjanje verodostojnosti osebne izkaznice in istovetnosti imetnika osebne izkaznice pri prehajanju države meje,
- da se lahko osebne izkaznice, izdane do uveljavitve novega zakona, uporabljajo do poteka njihove veljavnosti.

Navedena določila sledijo rešitvam, ki jih za izdajo biometričnega potnega lista že vsebuje Zakon o potnih listinah. Ker uredba dopušča, da se nacionalna osebna izkaznica uporablja tudi kot sredstvo elektronske identifikacije posameznika, predlog zakona opredeljuje tudi:

- dodatno funkcionalnost osebne izkaznice za državljane po dopolnjenem 12. letu starosti. Poleg dokumenta za izkazovanje istovetnosti in državljanstva ter dokumenta za prehod državne meje državljanu zagotavlja tudi elektronsko identiteto pod pogoji, ki jih bo določal zakon, ki ureja elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja,
- prenehanje uporabe osebne izkaznice za namen elektronske identifikacije po preteku desetih let, če je osebna izkaznica sicer izdana s trajno veljavnostjo,
- dvosmerno povezovanje evidence izdanih osebnih izkaznic z evidenco državnega overitelja

digitalnih kvalificiranih potrdil,

- da se elektronska identiteta posameznika, shranjena na pomnilniškem mediju, lahko uporablja skladno s predpisi, ki urejajo elektronsko identifikacijo posameznika,
- da se uporaba osebne izkaznice, ki državljanu zagotavlja tudi elektronsko identiteto, omogoči po objavi sklepa o uporabi osebne izkaznice kot sredstva elektronske identifikacije v Uradnem listu Republike Slovenije, sklep pa izda minister, pristojen za javno upravo.

Predlog zakona predvideva tudi korekcije v praksi zaznanih pomanjkljivosti s tem, ko:

- se z namenom povečanja uporabnosti osebne izkaznice v pravnem prometu k podatku o stalnem oziroma začasnem prebivališču na osebno izkaznico zapišeta tudi pošta in poštna številka. Pošta in poštna številka sicer nista sestavni del naslova stalnega oziroma začasnega prebivališča na območju Republike Slovenije, ki je podan v definiciji, ki izhaja iz Zakona o prijavi prebivališča,
- se z namenom povečanja uporabnosti osebne izkaznice med podatke dodaja dvočrkovna koda države rojstva in kraj rojstva. Pri plačilu odkupnine morajo namreč državljani ob identifikaciji z osebno izkaznico ta podatek dodatno navajati, kar izhaja iz izvrševanja Uredbe (EU) 2015/847 Evropskega parlamenta in Sveta o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1781/2006, ki velja za vse ponudnike plačilnih storitev (banke, hranilnice, pošto ...) v Evropski uniji od junija 2017,
- se določila glede pristojnosti Ministrstva za notranje zadeve pri nadzoru pogodbenega izdelovalca osebnih izkaznic, usklajujejo z enakimi določili, ki jih že vsebuje Zakon o potnih listinah,
- se Ministrstvu za notranje zadeve odvzema vloga pristojnega organa za izdajo osebne izkaznice in naznanitev pogrešitve, kraje ali izgube v nujnih primerih, saj lahko nujno izdajo osebnih izkaznic zaradi logistike vložitve vloge in izdelave pod enakimi pogoji zagotavljajo upravne enote,
- se natančno določa, da vlogo za izdajo osebne izkaznice za posameznika, ki ni poslovno sposoben, vložita starša ali eden od staršev s soglasjem drugega oziroma drug zakoniti zastopnik ter primere, ko soglasje drugega od staršev pri vložitvi vloge za izdajo osebne izkaznice otroku ni potrebno,
- se preprečuje predložitev fotografije druge (podobne) osebe s tem, ko se določa, da se istovetnost vlagatelja lahko preveri tudi z vpogledom v uradne evidence in s preverjanjem istovetnosti na podlagi primerjave predložene fotografije s fotografijami iz evidenc uradnih identifikacijskih dokumentov,
- se opredeljuje možnost hitre naznanitve pogrešitve, kraje ali izgube osebne izkaznice preko državnega portala eUprava,
- se zagotavlja varnost pravnega prometa s tem, ko daje podlago, da so na enotnem državnem portalu eUprava dostopni podatki o statusu veljavnosti oziroma neveljavnosti vseh osebnih izkaznic in ne zgolj za pogrešane, ukradene ali izgubljene dokumente, saj lahko veljavnost preneha tudi v drugih okoliščinah,
- se ustrezneje in celovito ureja zavrnitev izdaje osebne izkaznice, začasna razveljavitve osebne izkaznice in izdaja osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje, ki vključuje tako nabor situacij za takšno postopanje, nabor predlagateljev ter učinkovitejše upravno odločanje,
- se predpisuje globa in pristojni prekrškovni organ za opustitev dolžnosti imetnika osebne izkaznice, to je, če le-te ne predloži v uničenje v primeru spremembe osebnih podatkov, neustrezne fotografije ali poškodbe dokumenta.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom	DA

	Evropske unije	
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	DA
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		
Skupna ocena finančnih posledic je xxx EUR z DDV.		
<p>Od tega znašajo ocenjeni stroški Ministrstva za notranje zadeve z nadgradnjo evidence osebnih izkaznic, dopolnitev servisov za izdelovalca in izdelavo novih servisov za integracijo državnim overiteljem, obdelav, dopolnitve skladišča podatkov (angl. data warehouse) z analitičnimi izdelki (eRisk dopolnitve) od 174.000,00 do 180.000,00 EUR z DDV. Strošek avtomatiziranega preverjanja istovetnosti (ustreznosti predložene fotografije ob vlogi) na podlagi primerjave fotografij iz evidenc uradnih identifikacijskih dokumentov znaša okvirno 70.000,00 EUR. 15.000 EUR je potrebnih za zagotovitev vzorčnih dokumentov in predstavitvenih brošur ter obveščanje strokovne javnosti.</p>		
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:		
/		
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:		
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: <ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 		DA/NE
<p>Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE - Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE - Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE <p>Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v celoti, - večinoma, - delno, - niso bili upoštevani. <p>Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.</p>		
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:		
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:		DA/NE
<p>Če je odgovor DA, navedite: Datum objave: XX. XX. 2019 V razpravo so bili vključeni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nevladne organizacije, - predstavniki zainteresirane javnosti, - predstavniki strokovne javnosti. 		

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

//////

Upoštevani so bili:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA/NE

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA/NE

Boštjan Poklukar
minister

Prilogi:

- predlog sklepa vlade
- predlog zakona

PRILOGA:

PREDLOG

(EVA: 2019-1711-0025)

**ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O OSEBNI IZKAZNICI**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Osebne izkaznice na obstoječih obrazcih, izdelane na polikarbonatu s tehniko laserskega graviranja podatkov in fotografije, so se začele izdajati 20. 6. 1998. Kljub temu da je obrazec osebne izkaznice že od samega začetka skladen z mednarodnimi standardi na področju potovalnih dokumentov (dimenzije obrazca ustrezajo tipu kartice ID-1 standardu ISO 7810; fizične lastnosti obrazca standardu ISO 7810; postavitve podatkovnih polj na obrazcu standardu ISO 7501-3, tip 1; grafična izvedba zapisov na obrazcu standardu ISO 1831-1980 (kakovost zapisov), ISO 3166 (oznaka države izdajateljice), ISO 1073/II in ISO 1831 (zapis OCR-B)), varnostni in zaščitni elementi osebne izkaznice niso bili nadgrajeni več kot 20 let.

Že zakon o osebni izkaznici (Uradni list RS, št. 75/97), ki je bil podlaga za uvedbo sedanjih osebnih izkaznic, je opredelil tudi obstoječe funkcionalnosti osebne izkaznice s tem, ko je določil, da je osebna izkaznica javna listina, s katero državljan Republike Slovenije dokazuje svojo istovetnost in državljanstvo, državljan pa jo lahko uporablja tudi za prehod državne meje v primerih in pod pogoji, kot je določeno z meddržavnim sporazumom. Od prvotne možnosti prehoda državne meje z osebno izkaznico, ki je bil omejen na sosednje države in Švico, lahko danes državljanji z njo potujejo v 37 držav.

Kljub temu da je osebna izkaznica obvezen dokument samo za polnoletne državljane s stalnim prebivališčem na območju Republike Slovenije, ki nimajo drugega identifikacijskega dokumenta (to je dokumenta, ki ga je izdal državni organ in vsebuje fotografijo imetnika), je njena uporaba zelo razširjena in vsako leto narašča, kar kažejo statistični podatki o imetnikih osebnih izkaznic:

Starostna skupina	Št. drž. RS z veljavno osebno izk. 1. 1. 2019	Št. drž. RS z veljavno osebno izk. 1. 1. 2018	Št. drž. RS z veljavno osebno izk. 1. 1. 2017	Št. drž. RS z veljavno osebno izk. 1. 1. 2016	Št. drž. RS z veljavno osebno izk. 1. 1. 2015
do 3. LETA	43.117	43.446	43.633	43.095	42.353
3–18 LET	261.205	257.280	251.102	245.363	237.097
18–31 LET	240.840	243.446	247.890	251.958	255.200
31–41 LET	248.015	249.459	251.287	252.702	252.112
41–51 LET	259.562	258.789	256.938	256.215	255.148
51–61 LET	269.990	270.512	269.508	268.421	268.091
61–71 LET	256.207	252.785	245.138	232.624	223.977

nad 71 LET	250.502	248.771	242.545	241.078	236.689
SKUPAJ	1.829.618	1.824.488	1.808.041	1.791.456	1.770.667

Dodatne funkcionalnosti osebne izkaznice so bile sicer predvidene že v letu 2008. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o osebni izkaznici (Uradni list RS, št. 44/08) je bila vzpostavljena podlaga za uporabo osebne izkaznice s kvalificiranim digitalnim potrdilom tudi za opravljanje elektronskih storitev ter za uveljavljanje storitev s področja zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja v primerih in pod pogoji ter v skladu s predpisi s tega področja. Državljan bi se ob vložitvi vloge lahko odločil, ali želi osebno izkaznico s pomnilniškimi medijem (čipom) ali »navadno« osebno izkaznico brez čipa. Osebna izkaznica s kvalificiranim digitalnim potrdilom državnega overitelja bi se lahko izdala državljanu po dopolnjenem 15. letu starosti. V kvalificiranem digitalnem potrdilu bi bili poleg podatkov, določenih v zakonu, ki ureja elektronski podpis, zapisani tudi ime in priimek, EMŠO in davčna številka državljan ter serijska in registrska številka osebne izkaznice. EMŠO in davčna številka bi bila zapisana v kriptografsko zaščiteni obliki oziroma na način, ki onemogoča nepooblaščen dostop brez privolitve državljan. Na osebni izkaznici bi bila v tem primeru tudi številka zavarovane osebe.

Ministrstvo za notranje zadeve je v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje, Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Ministrstvom za javno upravo v letu 2008 izvedlo javni razpis za izbor izdelovalca elektronskih osebni izkaznic, ki bi lahko državljanom opcijsko služile tudi kot digitalna spletna potrdila in zdravstvene kartice. Ker je ponudbena vrednost najugodnejšega ponudnika na javnem razpisu bistveno preseгла pričakovano ocenjeno vrednost, strošek nove osebne izkaznice, ki jo plača državljan, pa bi se s tem znatno povečal, javno naročilo kljub prispelima dvema formalno popolnima ponudbama ni uspelo. V letu 2011 je bil zato sprejet nov Zakon o osebni izkaznici (Uradni list RS, št. 35/11), iz katerega so bile izločene vse določbe, ki so se nanašale na uvedbo elektronske osebne izkaznice.

1.1 Uskladitev z Uredbo (EU) 2019/1157 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o okrejitvi varnosti osebni izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinski članom

2. avgusta 2021 bo morala Republika Slovenija skladno z Uredbo (EU) 2019/1157 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o okrejitvi varnosti osebni izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinski članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja (Uradni list Evropske unije 188/67; v nadaljevanju: uredba), začeti izdajati biometrične osebne izkaznice.

Uredba sledi ciljem Pogodbe o Evropski uniji (PEU), to je olajšanemu prostemu gibanju oseb. Prosto gibanje pomeni pravico do vstopa v države članice in izstopa iz njih z veljavno osebno izkaznico ali potnim listom. Ob tem se poudarja pomen obveznega sistematičnega preverjanja vseh oseb in njihovih potovalnih dokumentov v Schengenskem informacijskem sistemu in Interpolovi zbirki podatkov o ukradenih in izgubljenih listinah, ne glede na državljanstvo imetnika. Pomemben je podatek, da več kot 15 milijonov državljanov EU prebiva, več kot 11 milijonov pa je zaposlenih v drugi državi članici. Hkrati več kot milijarda ljudi vsako leto potuje znotraj EU ali prečka njene zunanje meje.

Predlog je obenem utemeljen na zagotavljanju varnosti potnih listin in identifikacijskih dokumentov kot enem ključnih elementov v boju proti terorizmu in organiziranemu kriminalu in je kot tak tudi del akcijskega načrta za okrepitev evropskega odziva na goljufije s potovalnimi dokumenti. V skladu z Direktivo 2004/38/ES države članice svojim državljanom izdajajo osebne izkaznice ali potne liste v skladu z nacionalno zakonodajo. Osebne izkaznice

svojim državljanom izdaja 26 držav članic EU. Imetništvo osebnih izkaznic je obvezno v 15 državah članicah. Ugotovljeno je bilo, da se varnostne ravni nacionalnih osebnih izkaznic, ki jih izdajajo države članice, močno razlikujejo. Te razlike povečujejo tveganje ponarejanja in zlorabe dokumentov in državljanom povzročajo tudi praktične težave, ko želijo uresničevati pravico do prostega gibanja, število goljufij z osebnimi izkaznicami pa se povečuje.

V skladu z akcijskim načrtom Komisije z dne 8. decembra 2016 za okrepitev evropskega odziva na preprečevanje goljufij s potnimi listinami naj bi najmanj tri četrtine ponarejenih dokumentov, odkritih na zunanjih mejah, pa tudi na območju brez kontrol na notranjih mejah, izdale države članice in pridružene schengenske države. Med odkritimi lažnimi dokumenti, ki se uporabljajo za potovanje znotraj schengenskega območja, so najpogostejše manj varne nacionalne osebne izkaznice, ki so jih izdale države članice. Poleg potovalne funkcije, državljani EU svoje osebne izkaznice uporabljajo tudi za izkazovanje istovetnosti v vsakdanjem življenju v razmerju do javnih in zasebnih subjektov. Da se zmanjša tveganje goljufij v obliki ponarejanja dokumentov, morajo biti zato dokumenti zaupanja vredni in varni. Za izdajo pristnih in varnih osebnih izkaznic je zato potreben zanesljiv postopek evidentiranja identitete in varni izvorni dokumenti, ki se uporabljajo kot dokazila ob vlogi. Varnostne značilnosti oziroma zaščitni elementi na obrazcu osebne izkaznice pa so potrebni za preverjanje verodostojnosti dokumenta in identitete posameznika. Vzpostavitev minimalnih varnostnih standardov in vključitev biometričnih podatkov v osebne izkaznice sta zato pomembna koraka k večji varnosti uporabe osebnih izkaznic v Uniji. Shranjevanje biometričnih podatkov podobe obraza in dveh prstnih odtisov na osebnih izkaznicah sledi že uveljavljenim standardom na področju izdaje potnih listin.

Uredba sledi cilju, da se lahko biometrični identifikatorji za namene preverjanja verodostojnosti dokumentov in identitete imetnika zbirajo in shranjujejo zgolj na pomnilniškem mediju osebnih izkaznic. Uporaba biometričnih podatkov, shranjenih na pomnilniškem mediju, bo omogočena samo za namen preverjanja pristnosti osebne izkaznice in identitete imetnika s pomočjo neposredno dostopnih primerljivih značilnosti, kadar zakon zahteva predložitev osebne izkaznice (to je pri izvajanju mejne kontrole).

Poleg tega je treba biometrične podatke za namene personalizacije osebnih izkaznic shranjevati varno in le do prevzema dokumenta, vsekakor pa največ 90 dni od datuma izdaje dokumenta. Po preteku tega obdobja je treba biometrične podatke takoj izbrisati ali uničiti. Za izvajanje uredbe je treba upoštevati tudi specifikacije dokumenta ICAO št. 9303, ki zagotavljajo globalno interoperabilnost potovalnih dokumentov, vključno z njihovo strojno berljivostjo in možnostjo vizualnega pregleda, ter varnostne standarde in tehnične specifikacije na področju izdaje enotnih dovoljenj za prebivanje za državljane tretjih držav in enotne oblike vizuma.

Uvedba minimalnih zaščitnih elementov in upoštevanje enotne oblike osebnih izkaznic bo državam članicam omogočilo, da se bodo lahko zanesle na verodostojnost izdanih dokumentov, ko bodo državljani Unije uresničevali svojo pravico do prostega gibanja. Uvedba strožjih varnostnih standardov pa bo tudi javnim organom in zasebnim subjektom zagotovila ustrezna jamstva, da se lahko zanesejo na pristnost osebnih izkaznic, ko jih državljani Unije uporabljajo za namene ugotavljanja identitete. Biometrične identifikatorje namreč lahko zbira le usposobljeno in ustrezno pooblaščen osebje nacionalnih organov, pristojnih za izdajanje osebnih izkaznic, zaradi preverjanja ustreznosti biometričnih identifikatorjev, podanih ob vlogi, pa mora biti posameznik navzoč pri pristojnem organu vsaj enkrat v postopku izdaje.

Ob upoštevanju tako varnostnega tveganja kot stroškov za države članice se bodo osebne izkaznice, ki nimajo zadostnih varnostnih standardov, postopoma opuščale, pri čemer je iz

varnostnih razlogov potrebno krajše obdobje postopnega opuščanja za dokumente, ki nimajo pomembnih varnostnih značilnosti ali ki niso strojno berljivi.

Uredba upošteva tudi vidik varstva osebnih podatkov, ki jih je treba obdelati v okviru uporabe te uredbe, pri čemer se poudarja pomen zaščitnih ukrepov, ki se uporabljajo za občutljive podatke, kot so biometrični identifikatorji. Posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, morajo biti seznanjeni s tem, da je v njihovih dokumentih pomnilniški medij, ki vsebuje njihove biometrične podatke, imeti morajo tudi pravico pregleda ter možnost, da zahtevajo popravke v primeru izdaje osebne izkaznice z nepravilnostmi. Pomnilniški medij mora biti zelo varen, osebni podatki, ki so na njem shranjeni, pa bi morali biti učinkovito zaščiteni pred nepooblaščenim dostopom. Države članice so odgovorne za pravilno obdelavo biometričnih podatkov od njihovega zbiranja do vključitve na pomnilniški medij, kar vključuje tudi fazo izdelave.

Konkretna ključna določila uredbe:

Glede na določilo 2. člena uredbe se mora ta uporabljati za vse osebne izkaznice, ki jih izdajo države članice svojim državljanom, izjemoma so zgolj identifikacijski dokumenti, ki se izdajo začasno za obdobje veljavnosti manj kot šest mesecev. Slovenski Zakon o osebni izkaznici določa minimalno veljavnost osebne izkaznice eno leto. S takšno veljavnostjo se izda osebna izkaznica s prepovedjo prehoda meje, osebna izkaznica posamezniku z začasnim prebivališčem, za katerega je v teku postopek preverjanja resničnosti prijave, in osebna izkaznica, izdana posameznikom, ki so v obdobju petih let pred vložitvijo vloge pogrešili več kot dve osebni izkaznici. Predog zakona v obstoječe veljavnosti ne posega, glede na navedeno pa državljani ne bodo mogli izbirati med biometrično in nebiometrično osebno izkaznico, temveč bodo vse osebne izkaznice, izdane na podlagi uredbe in predloga zakona, izključno biometrične.

Uredba v 3. členu določa, da morajo biti vse osebne izkaznice izdane v formatu ID-1 in skladne z minimalnimi varnostnimi standardi, določenimi v dokumentu ICAO 9303 (angl. Machine Readable Travel Documents) ter izpolnjevati zahteve glede tehničnih specifikacij na področju izdaje biometričnih dovoljenj za prebivanje in vizumov. Imeti morajo tudi strojno berljiv OCR-B zapis. Zdaj veljavne slovenske osebne izkaznice sicer ustrezajo formatu izdelave in zahtevi po strojno berljivem zapisu podatkov v treh vrsticah na hrbtni strani dokumenta, ki omogoča hitrejše branje podatkov pri prehodu meje, ne vsebujejo pa zadostne ravni drugih zaščitnih elementov, zato bo moral biti obrazec v tem delu ustrezno nadgrajen. Uredba dopušča tudi, da ima lahko obrazec nacionalne osebne izkaznice dodatne nacionalne značilnosti, zato je predvideno, da bodo novi obrazci sledili nekaterim grafičnim in oblikovnim rešitvam pri zaščiti slovenskega potnega lista.

Poenotenje osebnih izkaznic med državami članicami zahteva tudi uporaba zapisa imena dokumenta »osebna izkaznica« v uradnem jeziku ali jezikih države članice izdajateljice in vsaj enem drugem uradnem jeziku institucije Unije. Tudi temu merilu naše osebne izkaznice že zadostujejo.

Zaradi poenotenja obrazca osebnih izkaznic vseh držav članic in lažjega vizualnega pregleda uredba določa razpoznavni znak novih osebnih izkaznic v obliki dvočrkovne kode države članice izdajateljice, natisnjene v modrem pravokotniku in obkrožene z dvanajstimi rumenimi zvezdami. Podobno poenotenje je že uvedeno za vozniška dovoljenja (zgornji levi kot).

Na novo pa bo na osebne izkaznice vključen varen pomnilniški medij (čip), ki bo vseboval podobo obraza imetnika in dva prstna odtisa v interoperabilni digitalni obliki. Pomnilniški

medij mora imeti zadostno zmogljivost in zmožnost zagotavljanja integritete, avtentičnosti in zaupnosti podatkov. Shranjeni podatki morajo biti brezstično dostopni in ustrezno zavarovani, države članice pa bodo morale zagotavljati izmenjavo informacij, ki bodo potrebne za avtentikacijo pomnilniškega medija ter za dostop do zapisanih biometričnih podatkov. Formati, ki se bodo uporabljali za varen pomnilniški medij, bodo morali biti interoperabilni tudi zaradi zagotavljanja avtomatizirane kontrole pri prehodu meje. Zapis biometričnih podatkov na čipu bo sledil rešitvi, ki jo že imajo slovenski oziroma vsi evropski potni listi.

Tudi starostna meja za zajem prstnih odtisov, ki izhaja iz predloga zakona, sledi rešitvi, ki je že uveljavljena za izdajo potnih listov. Skladno z uredbo so otroci, mlajši od šest let, izvzeti iz obveznosti odvzema prstnih odtisov, otroci, mlajši od 12 let, pa so lahko izvzeti iz te obveznosti. Predlog slovenskega zakona od obveznosti odvzema prstnih odtisov izvzema otroke do dopolnjenega 12 leta starosti. Tudi osebe, pri katerih je odvzem prstnih odtisov fizično nemogoč, so izvzete iz obveznosti odvzema prstnih odtisov. Predlog zakona določa, da se državljanu v tem primeru izda osebna izkaznica z veljavnostjo enega leta.

Uredba v deseti točki 3. člena določa, da lahko država članica na osebni izkaznici shranjuje podatke za e-storitve, kot sta e-uprava in e-poslovanje, vendar morajo biti fizično ali smiselno ločeni od biometričnih podatkov. Glede na to predlog sprememb in dopolnitev Zakona o osebni izkaznici ob spoštovanju načel nujnosti in sorazmernosti, na katera napotuje v svojem uvodu uredba, predvideva novo funkcionalnost osebne izkaznice, ki bo hkrati tudi nosilka elektronske identitete posameznika po dopolnjenem 12. letu starosti.

Z vidika izvajanja uredbe je izredno pomemben njen 4. člen, ki določa obdobje veljavnosti osebnih izkaznic, in sicer najmanj pet in največ deset let. Izjemoma se lahko osebna izkaznica izda za krajše obdobje mladostnim osebam oziroma v omejenih okoliščinah, če je to skladno s pravom Unije in nacionalno zakonodajo. Hkrati je mogoča tudi izdaja osebne izkaznice z veljavnostjo, daljšo od desetih let, če je osebna izkaznica izdana osebi, stari 70 let ali več. Veljavni Zakon o osebni izkaznici Republike Slovenije določa izdajo osebne izkaznice z veljavnostjo treh let za otroke do dopolnjenega 3. leta starosti, z veljavnostjo petih let za otroke od 3. do 18. leta starosti in z veljavnostjo deset let za polnoletne osebe. Državljanom po dopolnjenem 70. letu starosti se v Sloveniji izdaja osebna izkaznica s trajno veljavnostjo, medtem ko se osebne izkaznice z veljavnostjo enega leta izdajo v primeru ukrepa prepovedi prehoda državne meje, v primeru, da je državljan v času vloge v postopku preverjanja resničnosti prijave in ima prijavljeno začasno prebivališče ter v primeru dvakratne pogrešitve, kraje ali izgube osebne izkaznice v petih letih pred vložitvijo vloge. Obstoječe veljavnosti osebnih izkaznic torej v predlogu zakona ni treba spreminjati. Glede na določilo uredbe, da država članica izda osebno izkaznico, ki velja 12 mesecev ali manj, kadar je začasno fizično nemogoče odvzeti prstni odtis katerega koli prsta vlagatelja, pa predlog sprememb in dopolnitev Zakona o osebni izkaznici dopolnjuje razloge za izdajo osebne izkaznice z enoletno veljavnostjo, vezane na začasno nezmožnost odvzema prstnega odtisa.

Nadalje uredba v 5. členu določa prenehanje veljavnosti nacionalnih osebnih izkaznic, ki bodo izdane pred začetkom njene uporabe. Za osebne izkaznice, ki ne izpolnjujejo zahtev glede formata in vsebovanosti strojno berljivega OCR-B zapisa, velja, da bodo prenehale veljati na dan poteka oziroma najpozneje deset let od datuma začetka uporabe. Osebne izkaznice oseb, starih 70 let ali več na dan začetka uporabe uredbe, pa lahko veljajo tudi dlje (v Sloveniji ima osebno izkaznico več kot 250.000 državljanov, starejših od 70 let, od tega ima več kot 109.000 državljanov osebno izkaznico s trajno veljavnostjo). Ker slovenske osebne izkaznice, ki se trenutno izdajajo, zadostujejo navedenim zahtevam iz 3. člena uredbe, jih državljanom zgolj zaradi začetka izdaje biometričnih osebnih izkaznic ne bo treba menjati, kar izrecno določa predlog zakona v prehodnih in končnih določbah. Ne glede na to

pa bo državljan lahko svojo osebno izkaznico nadomestil z biometrično že prej, če bo to seveda želel. Zaradi potrebe po izločanju varnostno šibkih osebnih izkaznic sicer velja, da te prenehajo veljati v petih letih po začetku uporabe uredbe, če nimajo strojno berljivega zapisa, kar pa ne zadeva slovenskih dokumentov.

Ob uvedbi uredbe se predlog zakona usklajuje tudi z Zakonom o potnih listinah, ki že vsebujejo ustrezne določbe glede zajema biometričnih podatkov, njihove hrambe in uporabe.

1.2 Uskladitev z Uredbo (EU) 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in razveljavitvi direktive 1999/93/ES (Uradni list Evropske unije št. 257/14; v nadaljnjem besedilu: Uredba eIDAS).

Predlog zakona v skladu z deseto točko 3. člena uredbe vključuje na novi biometrični osebni izkaznici tudi zapis podatkov za elektronsko identifikacijo in elektronski podpis skladno z Uredbo (EU) 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in razveljavitvi direktive 1999/93/ES (Uradni list Evropske unije št. 257/14; v nadaljnjem besedilu: Uredba eIDAS), s čimer bo vsem imetnikom nove osebne izkaznice omogočila tudi elektronsko poslovanje. Slednje je ključni pogoj za izkoriščanje razvojnega potenciala e-poslovanja za nadaljnji razvoj digitalnega gospodarstva in družbe v okvirih notranjega trga EU, je omogočanje čezmejnega e-poslovanja, obstoj čezmejne elektronske identifikacije in zagotavljanje učinkovitega elektronskega poslovanja slovenskih državljanov, javne uprave in poslovnih subjektov. Analize so pokazale na ključne težave pri vzpostavljanju učinkovitega okolja za elektronsko poslovanje, kar vključuje odsotnost pravne varnosti zaradi različnih nacionalnih določb, ki izhajajo iz različnih razlag prejšnjih direktiv, pomanjkanje interoperabilnosti sistemov, neenotno uporabo tehničnih standardov ter odsotnost pravnega in tehnološkega okvira za vzajemno priznavanje e-identifikacij. Vse skupaj onemogoča zaupanje, ki je prepotrebno za izvajanje elektronskega poslovanja, zlasti čezmejnega.

Uredba eIDAS zagotavlja okvir za doseg ustreznih ravni varnosti in zanesljivosti elektronske identifikacije in storitev zaupanja ter tako odpravlja ključne ovire za čezmejno uporabo. Uredba eIDAS po eni strani razširja področje dosedanje evropske zakonodaje o elektronskih podpisih na devet kvalificiranih storitev zaupanja s postavitvijo enotnih zahtev za ponudnike kvalificiranih storitev zaupanja in kvalificirane storitve, ki jih nudijo. Po drugi strani pa Uredba eIDAS ureja tudi vzajemno priznavanje sredstev elektronske identifikacije za čezmejno poslovanje. Pri tem pa prepušča samo izdajanje sredstev elektronske identifikacije državam in njihovim nacionalnim ureditvam. V tem smislu predlog sprememb Zakona o osebni izkaznici sledi predvideni zakonodaji za izdajanje nacionalnega sredstva elektronske identifikacije, ki ga pripravlja Ministrstvo za javno upravo. Slednja predvideva izdajo osebne elektronske identitete s strani države, ki bo izdana na enem ali več različnih sredstvih elektronske identifikacije, kjer je eno izmed njih tudi biometrična osebna izkaznica. Zaradi svoje osnovne funkcije izkazovanja istovetnosti osebe v fizičnem svetu je zato po svoji naravi osebna izkaznica primerna tudi za namen elektronske identifikacije po Uredbi eIDAS za čezmejno e-poslovanje. Zaradi svoje pravne veljave, tehnološke zasnove in varnostnih mehanizmov pri različnih postopkih, npr. vložitvi vloge, izdelavi, podeljevanju in uporabi osebne izkaznice, je biometrična osebna izkaznica primerna za izdajo sredstva elektronske identifikacije na najvišji ravni zanesljivosti, tj. visoki ravni, kot to določa Uredba eIDAS, kar bo omogočilo njenim imetnikom dostop do praktično vseh e-storitev javnega sektorja na celotnem notranjem trgu EU. Zato bo Slovenija novo biometrično osebno izkaznico v skladu z Uredbo eIDAS prijavila za čezmejno e-poslovanje in tako sledila vrsti držav, ki so v ta namen prav tako prijavile svoje sheme elektronske identifikacije na podlagi nacionalnih osebnih

izkaznic.

Na Ministrstvu za javno upravo deluje Državni center za storitve zaupanja, ki je skladno z zahtevami Uredbe eIDAS ponudnik kvalificiranih storitev zaupanja in zagotavlja več kvalificiranih storitev zaupanja. Ena izmed njegovih osnovnih storitev zaupanja je tudi izdajanje kvalificiranih potrdil za elektronski podpis, ki fizičnim osebam omogočajo elektronsko podpisovanje dokumentov. Za omogočanje elektronskega podpisa, ki je s pravnega vidika enakovreden lastnoročnemu podpisu, mora biti elektronski podpis ustvarjen s pomočjo naprave za kvalificirani elektronski podpis. V ta namen se najpogosteje uporabljajo pametne kartice s pomnilniškim medijem, ki izpolnjujejo zahteve iz Aneksa II Uredbe eIDAS, kar se izkazuje s certifikatom o skladnosti, kot to določa 30. člen Uredbe eIDAS. Zato bo to tudi ena izmed osnovnih zahtev pri biometrični osebni izkaznici.

Zaradi velike razširjenosti osebnih izkaznic bomo z vključitvijo kvalificiranih potrdil za e-podpis širokemu krogu državljanov omogočili ustvarjanje elektronskih podpisov, ki so enakovredni lastnoročnim, in s tem pospešili uporabo e-storitev tako v javnem kot tudi zasebnem sektorju.

1.3 Odprava pomanjkljivosti zakona pri njegovem izvajanju v praksi

Glede na zahteve, ki izhajajo iz uredbe, bodo vse osebne izkaznice biometrične, državljan pa ne bo mogel izbirati, ali želi osebno izkaznico s pomnilniškim medijem ali ne, saj bo vsaka osebna izkaznica vsebovala minimalno biometrični zapis fotografije obraza, za vloge po dopolnjenem 12. letu starosti pa velja, da se bodo odvezemali tudi prstni odtisi. Predlog zakona določa, da bo 12. leto starosti ob vlogi tudi mejnik, s katerim bo državljan, brez možnosti izbire, pridobil osebno izkaznico z razširjeno funkcionalnostjo – na pomnilniškem mediju bo vsebovana elektronska identiteta ter kvalificirano potrdilo za elektronski podpis. Slednje bo državljanom zagotavljalo elektronsko identifikacijo za dostop do e-storitev javnega sektorja na nacionalni ravni, po priglasitvi skladno z Uredbo eIDAS pa tudi čezmejno na celotnem notranjem trgu EU, prav tako pa tudi možnost elektronskega podpisovanja dokumentov. Slednje bo podrobneje določal zakon, ki bo uredil elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja.

Zaradi vključitve pomnilniškega medija na obrazec osebne izkaznice in dodanih obveznih elementov, ki jih zahteva uredba (na sprednji strani osebne izkaznice mora biti dvočrkovna koda države izdajateljice, natisnjena v negativu v modrem pravokotniku in obkrožena z dvanajstimi rumenimi zvezdami), ter zaradi dodanih zaščitnih elementov je predvidena sprememba oblikovne rešitve osebne izkaznice in postavitve podatkovnih polj z osebnimi podatki. Ob tem bo dodan tudi tip osebne izkaznice. Med podatke bo dodana tudi pošta in poštna številka. Podatka sicer nista sestavni del naslova stalnega oziroma začasnega prebivališča na območju Republike Slovenije, ki je podan v definiciji, ki izhaja iz Zakona o prijavi prebivališča, vendar predlog zakona predvideva, da se dodata naslovu zaradi povečanja uporabnosti osebne izkaznice v pravnem prometu. Z enakim namenom se med podatke dodaja tudi dvočrkovna koda države rojstva in kraj rojstva. Pri plačilu odkupnine morajo namreč državljanji ob identifikaciji z osebno izkaznico ta podatek dodatno navajati, kar izhaja iz izvajanja Uredbe (EU) 2015/847 Evropskega parlamenta in Sveta o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1781/2006, ki velja za vse ponudnike plačilnih storitev (banke, hranilnice, pošta ...) v Evropski uniji od junija 2017.

Predlog zakona se usklajuje z določbami Zakona o potnih listinah v delu, ki se nanaša na pristojnost pri nadzoru pogodbenega izdelovalca osebnih izkaznic. V okviru nadzora ima ministrstvo pravico pregledati vso dokumentacijo, ki se nanaša na postopke izdelave, personalizacije in skladiščenja obrazcev osebnih izkaznic, njihovega prenosa, prostore, v katerih poteka njihova izdelava, personalizacija in skladiščenje, ter preveriti, ali osebe, ki

opravljajo te naloge, izpolnjujejo pogoje za samo zaposlitev, ki se nanašajo na polnoletnost, pravnomočno neobsojenost, neobstoj kazenskega postopka in druge varnostne zadržke. Hkrati pa ministrstvo v upravnem postopku izdaje osebnih izkaznic postaja izključno drugostopni upravni organ, saj se ukinja njegova pristojnost za izdajo osebnih izkaznic (in naznanitve pogrešitve, kraje ali izgube osebne izkaznice) v nujnih primerih. Logistika evidentiranja vloge in izdelave namreč omogoča, da nujne primere lahko enako odzivno zagotavljajo tudi upravne enote.

Predlog zakona odpravlja v praksi problematično nedorečenost v zvezi s soglasji staršev pri vložitvi vloge za izdajo osebne izkaznice otroka. Takšna ureditev je pomembna, saj je osebna izkaznica tudi potovalni dokument, s katerim lahko v primeru sporov eden od staršev, brez vednosti ali soglasja drugega, otroka odtuji. Pristojni organi zato ob vlogah za izdajo osebne izkaznice otrok trenutno ravnajo skladno s skupnimi usmeritvami Ministrstva za notranje zadeve in Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki pa jih starši vnaprej ne poznajo, zato pogosto prihaja do nesporazumov, čeprav je izdaja osebne izkaznice za otroka nujna. V izogibitev nejasnostim predlog zakona natančno določa, da za državljana, ki ni poslovno sposoben, vložita vlogo starša ali eden od staršev s soglasjem drugega oziroma drug zakoniti zastopnik. Hkrati se predpostavlja, da soglasje drugega od staršev ni potrebno, če otrok prebiva na naslovu, ki je enak naslovu obeh staršev, če za otroka vlaga vlogo tisti od staršev, ki mu je otrok zaupan v varstvo in vzgojo, če prebivališče drugega starša ni znano, če je postavljen pod skrbništvo ali mu je odvzeta starševska skrb ali če je zadržan izvrševati starševsko skrb.

Predlog zakona z namenom preprečevanja zlorab osebne izkaznice kot uradnega identifikacijskega dokumenta vsebuje dve izboljšani tehnični rešitvi. Ker v praksi prihaja do primerov, ko želi posameznik pridobiti regularno izdan identifikacijski dokument z vsemi ustreznimi zaščitnimi elementi tako, da vlogi predloži fotografijo druge osebe ali pa se izdaja za drugo osebo in predloži svojo fotografijo, predlog zakona omogoča preverjanje istovetnosti na podlagi primerjave predložene fotografije s fotografijami iz evidenc uradnih identifikacijskih dokumentov. Predlog zakona hkrati razširja možnost preverjanja, ali je osebna izkaznica posameznika še veljavna. Na enotnem državnem portalu eUprava je sicer takšno iskanje že na razpolago, vendar je omejeno zgolj na iskanje pogrešanih, ukradenih ali izgubljenih osebnih izkaznic. Ker lahko veljavnost osebne izkaznice preneha tudi v drugih okoliščinah (smrt, sprememba osebne imena, sprememba naslova, prenehanje državljanstva itd.), predlog v tem delu zagotavlja višjo stopnjo pravne varnosti subjektom, pri katerih se posameznik z dokumentom identificira. Ker se zahteve za kakovost in zanesljivost sredstev elektronske identifikacije po Uredbi eIDAS nanašajo tako na postopke pridobitve kot tudi uporabe, bo ta sprememba hkrati povečala možnost zadostitve pogojem iz Uredbe eIDAS za izdajo sredstev elektronske identifikacije z najvišjo ravnjo zanesljivosti.

Predlog zakona daje tudi ustrežnejšo pravno podlago za naznanitev pogrešitve, kraje ali izgube osebne izkaznice preko portala e-uprava. Tako lahko posameznik z ustrezno elektronsko identifikacijo izvede takojšnjo naznanitev pogrešitve dokumenta, neodvisno od fizičnega obiska pristojnega organa.

Predlog zakona z namenom učinkovitosti ukrepa prepovedi izdaje potnega lista, ki je opredeljen v Zakonu o potnih listinah, v praksi celovito ureja tudi zavrnitev izdaje osebne izkaznice, začasno razveljavitev osebne izkaznice in izdajo osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje. Sodišče po novem lahko predlaga ukrep tudi v primeru, če je zoper državljana izdana mednarodna tiralica ali evropski nalog za prijetje in predajo, dokler je ta v veljavi. Ker se v praksi dogaja, da osebe z izrečenim ukrepom svoje osebne izkaznice na podlagi izdane odločbe o odvzemu ne izročijo v hrambo pristojnemu organu, se skladno s

predlogom osebna izkaznica začasno razveljavi, s tem pa se prepreči njena morebitna zloraba. Predlog učinkoviteje ureja tudi tako imenovano administrativno oziroma upravno odločanje v primeru zavrnitve izdaje osebne izkaznice oziroma njene razveljavitve, pri čemer se sledi cilju čim hitreje izdaje odločbe o odvzemu osebne izkaznice brez oznake prepovedi prehoda državne meje, in sicer po skrajšanem upravnem postopku. Kljub temu da predlog zakona državljanu izrecno nalaga dolžnost, da nemudoma predloži osebno izkaznico v hrambo za čas trajanja ukrepa, lahko zaradi zagotavljanja učinkovitosti ukrepa takšno začasno neveljavno osebno izkaznico kadarkoli odvzame tudi policija.

Predlog zakona Inšpektoratu Republike Slovenije za notranje zadeve omogoča tudi sankcioniranje v primerih, ko državljan svoje osebne izkaznice ne izroči pristojnemu organu v uničenje najpozneje v 30 dneh, če spremeni priimek ali ime, spremeni stalno prebivališče, fotografija na osebni izkaznici ne kaže več njegove prave podobe ali če je osebna izkaznica poškodovana oziroma obrabljena ali če iz kakšnega drugega razloga ni več uporabna. Predložitev osebne izkaznice v uničenje je sicer v zakonu že opredeljeno kot dolžno ravnanje.

1.4 Predlog novega zakona

S spremembami in dopolnitvami Zakona o osebni izkaznici se veljavni zakon usklajuje z Uredbo (EU) 2019/1157 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja. Hkrati na primerljiv način, kot že v Zakonu o potnih listinah (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo), določa način zajema biometrije podobe obraza in prstih odtisov, hrambo ter uporabo podatkov. Vzpostavlja tudi izhodišča za uporabo osebne izkaznice kot sredstva elektronske identifikacije. Hkrati odpravlja nekatere pomanjkljivosti, ki so se zaradi nejasnih ali pomanjkljivih določb veljavnega zakona pokazale v praksi.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Temeljni cilj predloga zakona je uskladitev slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije, saj se bo z zakonom izvajala Uredba (EU) 2019/1157 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja. Tako se v predlogu zakona določa izdaja osebne izkaznice na obrazcu, ki vsebuje pomnilniški medij, na katerem so podoba obraza in prstna odtisa oziroma prstni odtis državljanu shranjeni kot biometrični podatek. Zakon določa tudi zajem biometričnih podatkov ob vlogi, starostno mejo 12 let za zajem prstnih odtisov, izdajo osebne izkaznice z veljavnostjo enega leta, če zajem prstnih odtisov začasno ni mogoč, hrambo prstnih odtisov v evidenci izdanih osebnih izkaznic 15 dni po vročitvi osebne izkaznice ter uporabo biometričnih podatkov na pomnilniškem mediju, ki je omejena izključno na preverjanje verodostojnosti osebne izkaznice in istovetnosti imetnika osebne izkaznice pri prehajanju države meje.

Temeljni cilj predloga zakona je tudi vzpostavitev nacionalnega elektronskega identifikacijskega sredstva visoke ravni zanesljivosti oziroma zaupanja, ki bo omogočalo čezmejno priznavanje, skladno z Uredbo (EU) 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije

na notranjem trgu in razveljavitvi direktive 1999/93/ES (Uradni list Evropske unije št. 257/14; v nadaljnjem besedilu: Uredba eIDAS). Predlog zakona zato določa, da osebna izkaznica, ki bo izdana vsakemu državljanu po dopolnjenem 12. letu, zagotavlja elektronsko identiteto pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja, saj bo na pomnilniškem mediju vsebovala tako podatke za elektronsko identifikacijo kot tudi kvalificirano potrdilo za elektronski podpis. Evidenca izdanih osebnih izkaznic se bo zato dvosmerno povezovala z evidenco državnega izdajatelja elektronske identitete oziroma ponudnika kvalificiranih potrdil za elektronski podpis, kar bo omogočilo tako izdajo ustreznega dokumenta kot njegovo takojšnjo razveljavitve v okoliščinah, ko je to potrebno (npr. prenehanje elektronske identitete zaradi smrti posameznika, kraje osebne izkaznice ipd.).

S predlogom zakona se tudi odpravljajo pomanjkljivosti zakona, zaznane v praksi:

Cilj zakona je ustrezna zakonska podlaga, ki Ministrstvu za notranje zadeve kot naročniku zagotavlja izvajanje nadzora nad pogodbenim proizvajalcem osebnih izkaznic, četudi je takšna pravica opredeljena v samem pogodbenem razmerju. Hkrati se ministrstvu odvzema pristojnost izdaje osebnih izkaznic na prvi stopnji, s tem postaja ministrstvo v upravnih postopkih izključno drugostopni upravni organ.

Cilj zakona je poenostavitev postopkov za uradne osebe pristojnega organa. Kljub temu da se sicer postopek podaljšuje zaradi odvzema prstnih odtisov, predlog črta zahtevo, da se ob vnosu podatkov v evidenco izdanih osebnih izkaznic zajameta tudi podpis uradne osebe ob vlogi in podpis uradne osebe ob vročitvi osebne izkaznice. Uporabnik evidence je namreč znan in sledljiv na podlagi predhodne avtorizacije in prijave v informacijski sistem.

Cilj zakona je preprečevanje možnosti prevar in zlorab identitete v postopku izdaje dokumenta. S predložitvijo fotografije druge osebe se namreč v primeru nepozornosti uradne osebe lahko doseže izdaja avtentične osebne izkaznice. Glede na navedeno je predvidena nadgradnja evidence izdanih osebnih izkaznic s sistemom preverjanja fotografije, ki je priložena k vlogi, s fotografijami vlagatelja, ki že obstajajo v evidencah izdanih identifikacijskih dokumentov.

Cilj zakona je odprava nedorečenosti v zvezi s soglasji staršev pri vložitvi vloge za izdajo osebne izkaznice otroka na način, ki opredeljuje tudi primere, kjer soglasje ni potrebno. S tem se zagotavlja varstvo otroka pred njegovo morebitno odtujitvijo v tujino v primeru sporov med starši, po drugi strani pa pridobivanje soglasja ne predstavlja ovire v tistih primerih, ko je sklepati, da sporov med starši ni oziroma so razmerja že ustrezno urejena.

Cilj zakona je zagotavljanje večje pravne varnosti, ki je dosežena z možnostjo enostavnega preverjanja, ali je osebna izkaznica, ki jo predloži posameznik, ki nastopa pred različnimi subjekti, dejansko veljavna. Na portalu eUprava že obstaja informacijska rešitev preverjanja, ali je osebna izkaznica glede na njeno serijsko številko morebiti ukradena, pogrešana ali izgubljena. Ker pa navedene situacije niso edine, ki vplivajo na veljavnost osebne izkaznice (osebna izkaznica lahko postane neveljavna pred datumom poteka, ki je naveden na dokumentu, tudi iz drugih razlogov), zakon predvideva možnost pridobitve informacije o statusu veljavnosti vseh osebnih izkaznic ne glede na siceršnji razlog prenehanja veljavnosti.

Ker je osebna izkaznica tudi potovalni dokument, je cilj zakona vzpostavitev učinkovitejšega ukrepanja v primerih, ko je treba zagotoviti prepoved prehoda državne meje. Širi se nabor utemeljenih razlogov, ustrezneje se definirajo pristojnosti za odločanje glede zavrnitve izdaje osebne izkaznice, njene začasne razveljavitve in izdaje osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje, za hitro zagotovitev zelenega cilja pa se določa tudi upravno-

administrativno ravnanje, vključno z začasno razveljavitvijo veljavnosti osebne izkaznice in možnostjo njenega odvzema.

Cilj zakona je tudi zagotovitev možnosti sankcioniranja posameznikov, ki ne izpolnijo svoje sicer v zakonu določene dolžnosti predložitve osebne izkaznice v uničenje. S tem se preprečuje uporaba identifikacijskega dokumenta s podatki, ki ne bi bili ustrezno ažurirani.

Prehodne določbe puščajo možnost uporabe nebiometričnih osebnih izkaznic vse do poteka njihove veljavnosti, kar velja tudi za osebne izkaznice s trajno veljavnostjo, ki se izdajajo posameznikom po dopolnjenem 70. letu starosti. Če bi se državljan sam odločil, da želi nadomestiti svojo osebno izkaznico z novo, ki se bo izdajala po predlogu zakona, pa za to ne bo ovir.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na enakih načelih kot veljavni Zakon o osebni izkaznici in jih bistveno ne spreminja. Ob uvedbi uredb je upoštevano načelo zakonitosti in usklajenosti pravnega reda s pravom Evropske unije. Glede na to, da predlog določa zbiranje, hrambo in uporabo biometričnih podatkov, sta ob tem upoštevani tudi načeli sorazmernosti in varstva osebnih podatkov. Nova funkcionalnost osebne izkaznice, ki zagotavlja tudi elektronsko identiteto posameznika, uresničuje načelo odprave administrativnih ovir, saj širi možnost uporabe elektronskih storitev javne uprave. Dodani podatki o državi in kraju rojstva ter pošti in poštni številki na obrazec osebne izkaznice pa sledijo načelu vsesplošne praktične uporabnosti osebne izkaznice. Dopolnjena možnost iskanja in preverjanja veljavnosti vseh in ne zgolj pogrešanih, ukradenih in izgubljenih osebnih izkaznic na portalu eUprava, uresničuje načelo zagotavljanja pravne varnosti ob identifikaciji in preprečevanju zlorabe identitet. Načelo preprečevanja zlorabe identitete uresničuje tudi možnost preverjanja predložene fotografije z že obstoječimi fotografijami vlagatelja v uradnih evidencah in določitev prekrška za nepredložitev osebne izkaznice v uničenje v primeru spremembe osebnih podatkov ali podobe imetnika glede na fotografijo na osebni izkaznici.

2.3 Poglavitne rešitve

- Uskladitev z Uredbo (EU) 2019/1157 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja, tako da se ob vlogi za izdajo osebne izkaznice zajamejo biometrični podatki podobe imetnika in prstnih odtisov, ki se ustrezno zapišejo na pomnilniški medij obrazca osebne izkaznice, opredeljena je hramba biometričnih podatkov in njihova uporaba.
- Uvedba istovrstnih rešitev, ki jih že vsebuje Zakon o potnih listinah, glede izdaje biometričnih potnih listin (odvzem prstnih odtisov po dopolnjenem 12. letu starosti, izdaja osebne izkaznice z veljavnostjo enega leta, če odvzem prstnih odtisov začasno ni mogoč, začasna hramba podatkov iz vloge, sprejete v tujini, do vnosa v evidenco osebnih izkaznic itd.).
- Uskladitev z Uredbo (EU) 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in razveljavitvi direktive 1999/93/ES tako, da osebni izkaznici predpisuje vlogo nacionalnega nosilca elektronske identitete. Njena uporaba v te namene bo sicer določena z zakonom, ki bo urejal elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja.

- Povečana je vsesplošna uporabnost osebne izkaznice za nastopanje v pravnem prometu z dodanimi podatki o državi in kraju rojstva, pošti ter poštni številki.
- Ministrstvo za notranje zadeve je v upravnem postopku izdaje osebne izkaznice samo še drugostopni upravni organ, predlog zakona pa mu daje izrecno podlago za izvajanje nadzora nad pogodbenim proizvajalcem osebnih izkaznic.
- Natančneje se določa, da vlogo za izdajo osebne izkaznice za posameznika, ki ni poslovno sposoben, vložita starša ali eden od staršev s soglasjem drugega oziroma drug zakoniti zastopnik. Hkrati pa zakon navaja tudi primere, ko soglasje drugega od staršev pri vložitvi vloge za izdajo osebne izkaznice otroku ni potrebno. Ob vlogi (in vpisu vročitve osebne izkaznice) prav tako ni več potreben podpis uradne osebe, saj je zagotovljena sistemska sledljivost vnosov.
- Zagotavlja se preprečevanje zlorabe identitete, s tem ko se omogoča preverjanje istovetnosti vlagatelja s preverjanjem istovetnosti na podlagi primerjave predložene fotografije z drugimi fotografijami osebe iz uradnih evidenc. Preprečevanje zlorabe identitete se zagotavlja tudi z vzpostavitvijo ustrežnejše pravne podlage za naznanitev pogošitve, kraje ali izgube preko portala eUprava in s tem, ko se na portalu eUprava omogoča preverjanje veljavnosti vseh osebnih izkaznic, saj veljavnost lahko preneha tudi iz drugih razlogov in ne samo zaradi pogošitve, kraje ali izgube dokumenta.
- Ustrežneje in celovito se ureja zavrnitev izdaje osebne izkaznice, njena začasna razveljavitve in izdaja osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje.
- Zakon že določa dolžnost državljana, da osebno izkaznico predloži v uničenje v 30 dneh po spremembi na njej vpisanih osebnih podatkov, neustrezne fotografije ali poškodbe oziroma uničenja. Predlog zakona predpisuje tudi globo in pristojni prekrškovni organ za morebitne kršitve.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona določa, da se cena obrazca osebne izkaznice, ki jo državljan plača pristojnemu organu, določi s podzakonskim aktom. Cena bo predstavljala nabavno ceno in je odvisna od rezultata javnega naročila oblikovanja, izdelave, skladiščenja, personalizacije in dobave osebnih izkaznic.

Ne glede na to, da strošek nove osebne izkaznice plača državljan, pa ima predlog zakona finančne posledice, ki izhajajo iz nadgradnje evidence osebnih izkaznic, ki bodo bremenile Ministrstvo za notranje zadeve, ki upravlja evidenco. Nadgradnja bo zajemala prilagoditve zaradi sprememb pristojnosti (izločitev pristojnosti za izdajo osebne izkaznice in naznanitev pogošitve osebne izkaznice na Ministrstvu za notranje zadeve), določitev novih tipov osebnih izkaznic, spremembo transakcij za zajem prstnih odtisov ob vlogi in vključitev novih podatkov ob vlogi (pošta, poštna številka, država in kraj rojstva), izločitev podpisovanja uradne osebe, hkrati bo treba zagotoviti nove funkcionalnosti v aplikacijah za zajem prstnih odtisov, vzpostaviti nov tip enoletne veljavnosti osebne izkaznice zaradičasne nezmožnosti odvzema prstnih odtisov. Treba bo zagotoviti avtomatizem brisanja prstnih odtisov v 15 dneh po vročitvi osebne izkaznice.

V evidenci izdanih potnih listin bo treba prenoviti vnose predlogov za prepoved izdaje potnih listin (in posledično osebnih izkaznic), vključno z vključitvijo novih predlagateljev in evidentiranjem upravnega postopka začasne razveljavitve morebiti veljavne osebne izkaznice.

Potrebna bo dopolnitev servisa za prenos podatkov o vlogi do proizvajalca osebnih izkaznic in vzpostavitev popolnoma nove dvosmerne integracije evidence izdanih osebnih izkaznic z ministrstvom, pristojnim za elektronsko identifikacijo in izdajo kvalificiranega potrdila za elektronski podpis (informacija o vlogi, veljavnosti in spremembi statusov). Treba bo zagotoviti avtomatizem preklica uporabe trajno izdane osebne izkaznice v delu, ki se nanaša na sredstvo elektronske identifikacije in kvalificirano potrdilo za elektronski podpis, po desetih letih njene veljavnosti.

V enem letu od uveljavitve zakona bo treba vzpostaviti avtomatizirano preverjanje istovetnosti (ustreznosti predložene fotografije ob vlogi) na podlagi primerjave fotografij iz evidenc uradnih identifikacijskih dokumentov.

Ministrstvo za notranje zadeve bo bremenil tudi strošek predstavitvene brošure in izdelave vzorčnih dokumentov, ki bodo poslani tujim državam.

Ministrstvo za zunanje zadeve bo bremenil strošek lastnega informacijskega sistema za zajem biometričnih podatkov in zagotovitev možnosti začasne hrambe podatkov iz vloge, sprejete izven evidence.

Ministrstvo za javno upravo bo bremenil strošek nadgradnje državnega portala eUprava z možnostjo iskanja podatkov o veljavnosti vseh osebnih izkaznic, z dodanim podatkom o datumu dejanskega prenehanja veljavnosti (če veljavnost preneha pred datumom, do katerega je bila sicer osebna izkaznica izdana).

Ministrstvo za javno upravo bo bremenil strošek vzpostavitve in upravljanja sistema za izdajanje elektronskih identitet in kvalificiranih potrdil za elektronski podpis, vzpostavitev in upravljanje evidence izdanih elektronskih identitet in kvalificiranih potrdil za elektronski podpis in njene ustrezne povezave z evidenco izdanih osebnih izkaznic, povezave z evidenco izdanih osebnih izkaznic.

Ministrstvo za javno upravo bo bremenil tudi strošek dodatne nabave in vzdrževanja potrebnih naprav za izdajanje elektronskih identitet (npr. tiskalnikov aktivacijskih kod) in čitalnikov prstnih odtisov. Le-ti se sicer že uporabljajo za zajem prstnih odtisov na upravnih enotah, vendar je treba upoštevati razmerje števila vlog med izdanimi potnimi listi in osebnimi izkaznicami, ki je 1 : 3.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Finančna sredstva za izvajanje zakona so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona je predmet usklajevanja s pravnim redom EU, in sicer:

- z Uredbo (EU) 2019/1157 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o

- okrepitevi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja,
- z Uredbo (EU) 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in razveljavitvi direktive 1999/93/ES.

5.1 Avstrija

Po podatkih Ministrstvo za notranje zadeve Avstrije je osebna izkaznica osebni dokument za izkazovanje državljanstva in potovalni dokument, skladno z mednarodnimi dogovori oziroma sporazumi.

Po dosednji zakonodaji je osebna izkaznica izdana za deset let, če je imetnik starejši od 12 let, za pet let od 2. do 12. leta starosti in za dve leti za otroke od 0 do 2. leta starosti. Trajanje veljavnosti osebne izkaznice se ne bo spremenilo.

Podatki o veljavnih in neveljavnih osebnih izkaznicah ne bodo javno dostopni.

Spremembe cen osebnih izkaznic bi moral določiti zakonodajalec. Trenutno je osebna izkaznica za otroke od 0 do 2. leta starosti brezplačna, za imetnike od 2. do 16. leta starosti je cena 26,30 EUR, za imetnike nad 16. letom starosti pa 61,50 EUR. Nabavna cena biometrične osebne izkaznice ne bo javno objavljena.

V povprečju se letno izda 180.000 osebnih izkaznic.

Po objavi uredbe v Uradnem listu EU bodo preučili in prilagodili obstoječe postopke. Za zdaj še ni znano, kdaj naj bi začeli izdajati nove osebne izkaznice, izpolnili pa bodo časovni okvir, ki ga je določila EU. Preoblikovanje oblike osebne izkaznice bo vsekakor potrebno. Biometrična osebna izkaznica ne bo obvezna.

5.2 Belgija

Belgijska elektronska osebna izkaznica (eOI) je pametna kartica, skladna z ISO 7816, ki vsebuje vse informacije, vključene v tradicionalno osebno izkaznico, in služi kot identifikacijski dokument za fizične in elektronske namene. eOI je izdana fizičnim osebam na podlagi državne registrske številke (abr. RRN). Kartica je obvezna od 12. leta za belgijske državljane. Običajna veljavnost eOI je deset let. EOI je pametna kartica s čipom, ki vsebuje dve digitalni potrdili. Prvo potrdilo je namenjeno za elektronsko identifikacijo, drugo potrdilo pa za generiranje elektronskega podpisa. Tako e-identifikacijo kot e-podpis lahko opravite z dvofaktorsko avtentikacijo, tj. z vstavitvijo eOI v bralnik pametnih kartic in vnosom 4-mestne PIN kode. Potrdilo za e-podpis se aktivira samo za odrasle (18 + let).

Za upravljanje in registracijo identifikacijskih podatkov oseb so odgovorni Nacionalni register fizičnih oseb ter občine in konzulati. Izdajo eOI izvajajo občine, za državljane, ki živijo v tujini, pa konzulati. EOI izdeluje in personalizira na podlagi pogodbe zunanje podjetje, ki ga imenuje svet ministrov (angl. Council of Ministers). Občine so odgovorne za začetek postopka izdelave eOI in dostavo ustrezne dokumentacije prosilcem. Prav tako so občine odgovorne za dostavo eOI. Vlagatelj mora eOI prevzeti osebno na občini, kamor eOI dostavi zunanje podjetje. eOI lahko prevzame po izvedeni identifikaciji in preverjanju vlagatelja s strani javnega uslužbenca občine in po aktiviranju eOI s PUK kodo, ki jo je vlagatelj prejel po pošti, vse s ciljem, da bi se zmanjšalo tveganje izgubljenih, ukradenih, preklicanih ali potečenih

dokumentov (osebno preverjanje). Vlagatelj pri tem predloži fotografijo in se mora podpisati, njegov podpis pa bo zapisan na eOI. Javni uslužbenec občine preveri pristnost in veljavnost fotografije, ki jo je prinesel vlagatelj, ter jo primerja z videzom vlagatelja, ki mora biti zato fizično prisoten. Javni uslužbenec občine za preverjanje identifikacijskih podatkov osebe uporablja eOI v kombinaciji s podatki iz Nacionalnega registra fizičnih oseb. Če vlagatelj ne predloži eOI (v primeru izgube ali tatvine), lahko javni uslužbenec uporabi posebno aplikacijo za primerjavo med fotografijo, ki je že shranjena v sistemu (če obstaja), in fotografijo vlagatelja, ki jo je vlagatelj prinesel s seboj.

Nacionalni register fizičnih oseb ima ključno vlogo pri razvoju in nadzoru sistema eOI. Razvija in vodi ga Zvezna služba za notranje zadeve/Generalni direktorat za institucije in prebivalstvo (angl. Federal Public Service Home Affairs/Directorate General for Institutions and Population). Operativna struktura Nacionalnega registra in informacijske infrastrukture občin sta prilagojeni tako, da omogočata izdajo eOI v varnem okolju. V zvezi z eOI opravlja nadzor nad občinami Zvezna služba za notranje zadeve, nad konzulati pa Zvezna služba za zunanje zadeve.

5.3 Češka

Češka osebna izkaznica (OI), ki vključuje tudi eID, je kartica s čipom, izdana češkim državljanom. Služi kot osnovni upravni dokaz identitete (z najvišjo stopnjo zanesljivosti) in državljanstva imetnika ter vsebuje vse informacije, vključene v tradicionalno osebno izkaznico. OI vključuje eID v obliki potrdila za elektronsko identifikacijo, prav tako pa ima dodaten prostor na čipu (16 vsebnikov), ki ga imetnik lahko uporabi za hrambo drugih potrdil, predvsem tudi kvalificiranih potrdil za elektronski podpis. Le-ta lahko državljani pridobijo pri poljubnih ponudnikih kvalificiranih storitev zaupanja po izdaji osebne izkaznice. Češki državljani imajo z OI možnost pridobitve njihovih podatkov iz baze podatkov rezidentov, davčnega portala in drugih čeških uradnih sistemov. OI je obvezna za vsakega državljan Čehske, starega 15 ali več let, aktiviranje funkcije elektronske identifikacije pa je izbirno in mogoče le po 15. letu starosti. Državljan, katerega poslovna sposobnost je omejena, lahko ima OI (ali njen predhodnik brez čipa). OI se lahko izda tudi državljanu, mlajšemu od 15 let, ali državljanu, ki nima prebivališča na ozemlju Čehske. Za državljan, mlajšega od 15 let, za izdajo OI zaprosi njegov zakoniti zastopnik.

OI je izdelana v standardni ID1 obliki polikarbonatne kartice velikosti 54 mm x 85,6 mm z zaobljenimi vogali (standard TD1 [ICAO 9303]). Ima črno-belo vgravirano lasersko fotografijo in lasersko vgraviran podpis imetnika. Na zadnji strani je nameščen kontaktni čip. eID del OI lahko aktivira samo imetnik, ki je starejši od 15 let in katerega poslovna sposobnost ni bila omejena.

OI s strojno berljivimi podatki in s kontaktnim čipom se izdajo državljanom, mlajšim od 15 let, za obdobje veljavnosti pet let, za državljane, starejše od 15 let, za obdobje veljavnosti deset let in za državljane, starejše od 70 let, za obdobje veljavnosti 35 let. Dostavo OI imetniku lahko opravi samo uradna oseba, ki mora obvezno preveriti fizično identiteto imetnika – imetnik mora biti fizično prisoten. Državljan je dolžan prijaviti izgubo, krajo, poškodovanje ali uničenje OI.

Postopek registracije edinstvenih identifikacijskih podatkov osebe upravlja občinski organ z razširjeno pristojnostjo in Ministrstvo za notranje zadeve. Ti organi tudi izdajo osebi OI, in sicer navedeni občinski organi za rezidente, ministrstvo pa v primeru izdaje OI za krajše obdobje. OI izdeluje podjetje STC (State Printing Works of Securities, state enterprise), ki je v državni lasti in izvaja aktivnosti personalizacije. Preverjanje osebnih podatkov se izvaja na

podlagi registra, ki ga vodi Organ za državne registre (SZR), ki je upravni organ v pristojnosti Ministrstva za notranje zadeve. ID številka OI omogoča nedvoumno identifikacijo imetnika kartice. Za elektronsko identifikacijo se uporablja dvofaktorska avtentikacija. Za navedeno je potrebna fizična posest OI ter poznavanje dostopne kode IOK (podobno PIN-kodi) za uporabo identifikacijskega potrdila (4 do 10 mest). Če oseba kodo izgubi, jo je mogoče ponovno določiti z uporabo DOK-kode (podobno PUK-kodi).

Prepoznavanje prek OI se lahko opravi z osebnim računalnikom, mobilnim telefonom, tabličnim računalnikom ali prek osebnega stika s ponudnikom storitve. Uporabnik dokazuje identiteto s svojo OI prek programske opreme »eObčanka« pri nacionalnem vozlišču za identifikacijo in overjanje (NIA), ki ga upravlja Organ za državne registre (SZR). NIA zagotavlja informacije o uporabniku ponudnikom spletne storitve (PSS). PSS je lahko kateri koli organ javnega sektorja, ki ponuja spletno storitev, ki zahteva preverjanje identitete. PSS je lahko tudi oseba zasebnega prava, ki je po zakonu dolžna zagotavljati e-storitev občanom in pri tem zahteva preverjanje identitete osebe.

Nadzorni organ nad izdajo vseh deležnikov v zvezi z OI je Ministrstvo za notranje zadeve.

5.4 Estonija

Osebna izkaznica je identifikacijski dokument z digitalno funkcionalnostjo, ki imetniku omogoča potovanje znotraj Evropske unije in znotraj Evropskega gospodarskega prostora. Osebna izkaznica vsebuje kriptografske ključe, ki omogočajo digitalno identifikacijo in digitalni podpis.

Estonski državljani, ki ima prijavljeno prebivališče v Estoniji in je dopolnil 15 let, mora imeti na podlagi 5. člena Zakona o osebnih dokumentih osebno izkaznico. Osebna izkaznica je veljavna do pet let, njeno veljavnost pa je mogoče preveriti na spletni strani estonske policije in mejne kontrole.

Trenutna cena osebne izkaznice je 25 EUR, ni pa mogoče napovedati cene nove biometrične osebne izkaznice.

V letu 2018 je bilo izdanih 296.396 osebnih izkaznic.

5.5 Finska

Na Finskem, kjer v času priprave predloga zakona aktivnosti v zvezi z uvedbo uredbe še niso potekale, osebna izkaznica velja kot dokument za izkazovanje istovetnosti, državljanstva, kot potovalni dokument in kot elektronska identifikacija. Osebna izkaznica ni obvezna. Cena vloge je 58 EUR.

5.6 Hrvaška

Osebna izkaznica je elektronski javni dokument, s katerim državljani izkazuje identiteto, državljanstvo, spol, datum rojstva in prebivališče v Republiki Hrvaški. Osebna izkaznica je obvezna za državljane, ki so dopolnili 18 let starosti in imajo prijavljeno prebivališče v Republiki Hrvaški, pridobijo pa jo lahko tudi hrvaški državljani, ki ne živijo na Hrvaškem.

Osebna izkaznica vsebuje elektronski nosilec podatkov – čip, na katerega se poleg podatkov o identiteti, ki so vidni na izkaznici, shrani tudi eno ali dve digitalni potrdili, eno za namen elektronske identifikacije, drugo za kvalificirani elektronski podpis oziroma elektronski podpis,

ki je pravno enakovreden lastnoročnemu podpisu.

Veljavnost osebne izkaznice in pripadajočih potrdil na čipu je pet let in je ni mogoče podaljševati. Po poteku veljavnosti je treba osebno izkaznico zamenjati (ni postpersonalizacije za elektronski del). Za osebe nad 65 let zamenjava osebne izkaznice ni potrebna in je veljavna za nedoločen čas. Če je izdana s potrdilom, lahko oseba po poteku potrdila še naprej uporablja osebno izkaznico, vendar ne more uporabljati potrdil. Osebna izkaznica, izdana za otroke do 5 let starosti, ne vsebuje potrdila za elektronsko identifikacijo niti kvalificiranega potrdila za kvalificirani elektronski podpis. Osebna izkaznica, izdana za osebo od 5. do 18. leta starosti, vsebuje potrdilo za elektronsko identifikacijo, za osebe, starejše od 18 let, pa vsebuje poleg potrdila za elektronsko identifikacijo tudi potrdilo za kvalificirani elektronski podpis. Osebe, starejše od 65 let, lahko na zahtevo dobijo osebno izkaznico s potrdilom ali brez.

Osebne izkaznice v Republiki Hrvaški izdaja policijska uprava oziroma policijske postaje pod okriljem Ministrstva za notranje zadeve, izdelava pa jih Agencija za komercialnu djelatnost d.o.o. (AKD), ki je podjetje v državni lasti in na podlagi Zakona o osebni izkaznici od Vlade HR imenovana za izdajanje osebnih izkaznic in ustreznih kvalificiranih potrdil. AKD sicer izdeluje različne vrste osebnih dokumentov in kartic ter vzdržuje celotni elektronski identifikacijski ekosistem z izdelavo osebnih izkaznic, vgradnjo čipov, vzdrževanjem portala itd., prav tako pa izvaja tudi kvalificirane storitve zaupanja po Uredbi eIDAS. Slednje izvaja pod nadzorom ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.

Oseba vlogo za pridobitev osebne izkaznice vloži osebno na policijski upravi oziroma policijski postaji, kjer ima prijavljeno stalno prebivališče. Če oseba nima prijavljenega stalnega prebivališča v Republiki Hrvaški, lahko vlogo osebno na katerikoli policijski upravi oziroma policijski postaji. Za nedvoumno identifikacijo vlagatelja se uporablja posebna osebna številka občana (osebni identifikacijski broj). Vlagatelj pri tem predloži ustrezno fotografijo v zahtevani velikosti ter da prstna odtisa kazalcev leve in desne roke. Osebno izkaznico ter podatke za aktiviranje elektronskega dela osebne izkaznice in podatke za registracijo na portalu elektronske osebne izkaznice vlagatelj prevzame na policijski upravi oziroma policijski postaji, na kateri je bila vložena zahteva za izdajo.

Elektronska identifikacija in preverjanje elektronske identitete se izvaja centralno prek NIAS (angl. National Identification and Authentication System), ki je edina integracijska točka za vse ponudnike e-storitev. NIAS (in v okviru tega eIDAS avtentikacijsko vozlišče za čezmejne transakcije) nudi in upravlja Agencija za finance (hr. Financijska agencija – izhaja iz bivšega SDK, podobno kot pri nas UJP). Za izvajanje aktivnosti v okviru sistema NIAS so Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za javno upravo in Agencija za finance podpisali posebno pogodbo. Ministrstvo za javno upravo je kot ministrstvo, pristojno za področje e-Hrvaške, odgovorno za izvajanje Uredbe eIDAS v delu, ki se nanaša na elektronsko identifikacijo.

Cene elektronske osebne izkaznice:

- Osebna izkaznica za otroka do 5. leta starosti, ki ne vsebuje certifikatov: 60 HRK (8,01 EUR).
- Osebna izkaznica za otroka od dopolnjenega 5. leta starosti in za polnoletne osebe, ki vsebuje enega ali oba certifikata: 79,50 HRK (10,61 EUR).
- Osebna izkaznica za osebe, ki so dopolnile 65 let starosti in ne vsebuje certifikatov: 49,50 HRK (6,61 EUR).

Vloga za izdajo osebne izkaznice se vloži pri policijski upravi oziroma pri pristojni policijski postaji glede na prebivališče vlagatelja.

5.7 Nemčija

Nemčija osebne izkaznice z eID funkcijo in čipom izdaja že deset let. Posledica sprejetja uredbe bo zgolj sprememba, da bo odvzem prstnih odtisov po novem obvezen (do sedaj je bil namreč izbiren). Prav tako so predvidene spremembe v oblikovni rešitvi osebne izkaznice zaradi logotipa EU in drugih oznak, ki jih predvideva uredba.

Osebna izkaznica je v prvi vrsti dokument za izkazovanje istovetnosti in državljanstva ter potovalni dokument. Dodatno ima eID funkcijo za potrebe spletnega izkazovanja identitete.

Nemčija je tako v eID shemi prijavila osebno izkaznico (German identity cards – Personalausweis), ki se izda nemškimi državljanom, ki živijo v Nemčiji ali v tujini, ter dovoljenje za prebivanje (German resident permits – Aufenthaltstitel), ki se izda ljudem, ki živijo v Nemčiji, a niso državljani Evropske unije (če identitete tujca ni mogoče potrditi, se v takem primeru izda dovoljenje za prebivanje brez elektronske identifikacijske funkcije). Nemški državljan ima lahko naenkrat aktivno le eno eID kartico.

Nemško shemo eID neposredno upravlja nemška vlada – Zvezno ministrstvo za notranje zadeve je odgovorno za shemo in IT varnost. Nemška eID temelji na karticah s čipom, ki jih izda država (eID kartice), in s certifikati za identifikacijo in kvalificirani elektronski podpis. Na čipu so shranjeni vse informacije osebe, vključene v tradicionalno osebno izkaznico, in ključi, ki omogočajo avtentikacijo. Za uporabo eID kartice je potrebna dvofaktorska avtentikacija, posest kartice in znanje šestmestne PIN-kode.

Vloga za pridobitev kartice se vloži osebno, če je potrebno prek zakonitega zastopnika, in poteka v prostorih lokalnih vladnih služb. National identity card se pridobi na organu oziroma uradu za osebno izkaznico oziroma za registracijo rezidentov, kjer ima prosilec prebivališče. ID sistem upravlja Zvezna republika Nemčija, ki zagotavlja vmesno programsko opremo drugim državam članicam. Nadzorni organ pa je Zvezno ministrstvo za notranje zadeve.

Organ, ki izdaja kartico (javni organ), preveri identiteto prosilca in izda nemški eID. Preverjanje istovetnosti se opravi prek uradnega dokumenta s fotografijo. Poleg tega lahko organi pri izdaji uporabijo podatke iz svojih registrov za preverjanje istovetnosti. Nemški eID se izda le, če je identiteta prosilca nedvoumno preverjena. Organ, ki kartico izda, potrebne osebne podatke vlagatelja posreduje proizvajalcu eID kartice. Kot del proizvodnje je izdelana tudi številka PIN. Imetnik nemške eID prejme od proizvajalca kartice pismo (PIN-številko), ki ga pošilja po pošti na naslov osebe, ki ji pripada eID. Odgovorni organ za izdajo eID pa kartico osebno izda vlagatelju ali osebi, ki jo je prosilec odobril za sprejemanje kartice. Proizvajalec kartic Bundesdruckerei je zasebno podjetje, ki je v celoti v lasti Zvezne republike Nemčije. Bundesdruckerei upravlja certificiran sistem upravljanja informacijske varnosti v skladu z [ISO / IEC 27001].

Uporaba eID funkcije osebne izkaznice zakonsko regulirana na dveh področjih, in sicer v bančništvu, kadar gre za odpiranje bančnega računa, in na področju telekomunikacij (tj. nakup SIM-kartice za telefon). Oboje zaradi preprečevanja pranja denarja.

Sicer pa se ponudniki različnih storitev sami odločajo, na kakšen način preverjajo identiteto svojih strank pri spletnih storitvah. Če se odločijo za preverjanje s pomočjo eID funkcije osebne izkaznice, za to potrebujejo dovoljenje zveznega ministrstva za notranje zadeve. Ob tem je določena časovna veljavnost podeljenega certifikata in podatki, do katerih ponudnik lahko dostopa.

Aktiviranje eID funkcije je sicer mogoče šele z dopolnjenim 16. letom imetnika osebne izkaznice.

V Nemčiji je obvezno imeti vsaj en osebni dokument, bodisi potni list ali osebno izkaznico. V praksi je sicer osebna izkaznica zaradi praktičnosti veliko bolj razširjena in verjetnost, da ima nekdo samo potni list, je majhna. Izjema so otroci (do 16. leta), ki sicer lahko imajo osebno izkaznico, ampak večinoma posedujejo t. i. otroški potni list.

Obveznosti imetništva osebnega dokumenta (potnega lista ali osebne izkaznice) so lahko oproščene osebe, ki bivajo v domovih za ostarele in ne morejo več skrbeti zase, ali zaporniki, torej osebe, za katere ni predvideno, da bodo spremenile svoj kraj bivanja.

Osebne izkaznice se izdajajo z veljavnostjo deset let za osebe od dopolnjenega 24. leta starosti in šest let za osebe, mlajše od 24 let.

Pri (javnem) dostopu do podatkov o veljavnosti osebnih izkaznic je treba ločiti obe funkciji osebne izkaznice. Osebna izkaznica namreč ne izgubi veljavnosti, če je njena eID funkcija neveljavna (npr. da je eID funkcija le-te preklicana ali sploh ni bila aktivirana). Seznam neveljavnih (oziroma blokiranih) eID identifikacij je javno dostopen vsem ponudnikom. Seznam neveljavnih ali izgubljenih osebnih izkaznic (kot dokumenta, ki izkazuje državljanstvo oziroma potovalni dokument) je viden samo prek Interpolove baze; tam lahko za podatke na primer zaprosijo ponudniki letalskih storitev.

Cene osebnih izkaznic znašajo:

- osebna izkaznica z desetletno veljavnostjo: 28,80 EUR,
- osebna izkaznica s šestletno veljavnostjo: 22,80 EUR.

Če je vloga vložena izven kraja stalnega prebivališča prosilca (bodisi na upravni enoti v drugem kraju v znotraj Nemčije bodisi v tujini), je treba doplačati 13 EUR. 30 EUR pa je treba doplačati tudi za vlogo, vloženo na območju Nemčije, če ima oseba stalno prebivališče v tujini.

Aktiviranje eID funkcije osebne izkaznice je ob vlogi oz. dopolnitvi 16. leta starosti brezplačno. Za naknadno aktiviranje ali spremembo številke PIN (če jo imetnik pozabi) se plača taksa v višini 6 EUR, prav tako za ponovno aktiviranje predhodno preklicane funkcije.

Nemčija bo zaradi spremembe dizajna osebnih izkaznic (vezano na sprejetje uredbe) z Zvezno tiskarno začela nove pogovore glede nabavne cene osebnih izkaznic, vendar spremembe cen za državljane zaradi tega za enkrat niso predvidene.

Nabavna cena osebne izkaznice je do nedavnega znašala 22,70 EUR, po novem pa znaša 21,70 EUR. Zvezno ministrstvo za notranje zadeve pri Zvezni tiskarni redno preverja, ali cena nabave še ustreza dejanskim stroškom izdelave ter dogovorjenemu dobičku tiskarne, zato se nabavna cena lahko spreminja. Pri osebnih izkaznicah s šestletno veljavnostjo je sicer razlika med nabavno ceno in ceno, ki jo plača državljan, skoraj neopazna.

V Nemčiji v povprečju na leto izdajo med 7,5 in 8,8 milijona osebnih izkaznic. V obtoku je sicer med 60 in 70 milijoni veljavnih nemških osebnih izkaznic.

eID funkcija za državljane, ki nimajo stalnega prebivališča v Nemčiji: osebne izkaznice se nemškim državljanom, ki živijo v tujini izdajajo brez navedbe naslov oziroma z zaznambo na osebni izkaznici »brez stalnega prebivališča v Nemčiji«. Večina ponudnikov eID sicer storitve pogojuje s preverjanjem naslova, kar tistim, ki živijo v tujini, preprečuje uporabo eID funkcije osebne izkaznice. V prihodnje bo sicer mogoče na osebno izkaznico vpisati tudi naslov v

tujini.

eID funkcija za državljane tretjih držav: se lahko aktivira z izdanim dovoljenjem za prebivanje v Nemčiji.

eID funkcija za državljane držav članic EU: uporaba storitev je državljanom EU za enkrat onemogočena (npr. slovenski državljan, ki živi in dela v Nemčiji, ne more z uporabo eID funkcije oddati davčne napovedi). V pripravi je možnost, da bi se državljanom EU na zaprosilo izdala »bianco« izkaznica s to funkcijo, vendar bo to mogoče šele takrat, ko bodo vse države članice EU uvedle uredbo eIDAS. Te bianco izkaznice bodo predvidoma na voljo od jeseni 2020.

eID funkcija osebne izkaznice ne omogoča avtomatično elektronskega podpisovanja dokumenta (npr. pri elektronskem vročanju): da bi bila ta funkcija omogočena, je treba pridobiti dodaten certifikat, ki se naloži na osebno izkaznico.

5.8 Nizozemska

V času priprave predloga zakona Nizozemska še ni uvedla uredbe v svoj pravni red. Prilagoditev nacionalne pravne podlage naj bi bila izvedena do konca leta 2020. Prehodno obdobje, do kdaj bodo v uporabi obstoječe osebne izkaznice, tako še ni znano.

Trenutno je osebna izkaznica dokument za izkazovanje istovetnosti, državljanstva in služi kot elektronska identifikacija. Osebna izkaznica ne bo obvezna. Državljeni, starejši od 14 let, izkazujejo istovetnost s potnim listom ali osebno izkaznico, po 18. letu starosti tudi z vozniškim dovoljenjem.

Po dosedanji zakonodaji je osebna izkaznica izdana za deset let oziroma pet let, če je imetnik oseba, mlajša od 18 let. Kako bo z veljavnostjo po novi ureditvi, še ni odločeno.

Javna uprava, občine, banke, bolnišnice ipd. imajo dostop do baze podatkov o veljavnih in neveljavnih osebnih izkaznicah in potnih listih, vendar samo tako, da vpišejo številko osebne izkaznice oziroma potnega lista in v sistemu preverijo, ali gre za veljaven dokument ali ne.

Cena osebne izkaznice je zdaj pribl. 56 EUR; občine, izdajateljice osebne izkaznice, lahko ceno zvišajo ali znižajo za največ 3 EUR. Nabavna cena biometrične osebne izkaznice ni javno dostopen podatek.

Do vključno leta 2018 so izdali 1,5 milijona osebnih izkaznic letno. Za leto 2019 predvidevajo izdajo pribl. 700.000 osebnih izkaznic. Razlog za upad je, da so do leta 2014 izdajali osebne izkaznice z veljavnostjo pet let (bile so biometrične). Ko so leta 2014 ukinili biometrične osebne izkaznice s petletno veljavnostjo, so začeli izdajati nove z veljavnostjo deset let.

5.9 Švedska

V fazi priprave predloga zakona imajo na Švedskem pripravljen zgolj interni osnutek, s katerim bodo poskrbeli za uvedbo uredbe, ne morejo pa dati ustreznih odgovorov, saj bodo začeli uredbo izvajati šele jeseni.

Trenutno na Švedskem za osebne izkaznice švedski državljani zaprosijo na policijski upravi, medtem ko tujci s stalnim prebivališčem na Švedskem lahko zaprosijo za identifikacijski dokument na švedski davčni upravi. Osebna izkaznica, ki sicer velja pet let, velja kot

dokument za izkazovanje istovetnosti, državljanstva, kot potovalni dokument in kot elektronska identifikacija. Vse osebne izkaznice so opremljene s čipom in stanejo 400 SEK (okoli 40 EUR).

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona določa zajem biometrične fotografije in dveh prstnih odtisov. V postopku vložitve vloge za izdajo osebne izkaznice se fotografija že zajema, zajem dveh prstnih odtisov po dopolnjenem 12. letu starosti pa pomeni dodatno aktivnost uradne osebe, ki bo vplivala na oziroma podaljšala tudi čas postopka za evidentiranje vloge.

Predlog izloča do zdaj obvezno podpisovanje vsake vloge za izdajo osebne izkaznice in njene vročitve s strani uradne osebe, pri čemer se podpis izvaja prek digitalne podpisne tablice. Ker se v postopku zajema tudi podpis stranke in zakonitega zastopnika, na večini sprejemnih mest takšno podpisovanje pomeni tudi fizično prestavljanje podpisne tablice. Ker je vsaka uradna oseba avtoriziran uporabnik evidence izdanih osebni izkaznic, vse aktivnosti uradne osebe v registru pa so tudi sledljive, podpis uradne osebe v postopku dejansko ni potreben.

Za učinkovito zadržanje državljana na ozemlju Republike Slovenije predlog uvaja dodatne okoliščine, ob katerih se lahko zahteva zavrnitev izdaje osebne izkaznice, njena začasna razveljavitev in izdaja osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje. Taki okoliščini sta tudi izdana mednarodna tiralica ali evropski nalog za prijetje in predajo, dokler je ta v veljavi, če to predlaga pristojno sodišče. Ob tem je opredeljeno tudi učinkovitejše odločanje o zavrnitvi izdaje osebne izkaznice in začasni razveljavitvi osebne izkaznice. Odločba o začasni razveljavitvi osebne izkaznice se izda v skrajšanem ugotovitvenem postopku in vroči imetniku osebne izkaznic kadar koli in kjer koli se ta najde. Če je ni mogoče vročiti v treh dneh od prvega poizkusa osebne vročitve, se vroči z javnim naznanilom na oglasni deski organa in državnem portalu eUprava. Osebna izkaznica se začasno razveljavi, odvzame pa jo lahko tudi policija.

Predlog zakona določa, da osebna izkaznica z elektronsko identifikacijo in s kvalificiranim potrdilom za elektronski podpis državljanu zagotavlja elektronsko identiteto pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja. Glede na to, da se bodo osebne izkaznice z elektronsko identifikacijo in s kvalificiranim potrdilom za elektronski podpis izdajale vsem državljanom po dopolnjenem 12. letu starosti, elektronska identifikacija in kvalificirano digitalno potrdilo pa bosta veljala deset let tudi na osebni izkaznicah, ki bodo izdane s trajno veljavnostjo, je, glede na število imetnikov osebni izkaznic, pričakovati dolgoročno izredno dobro pokritost državljanov z nacionalnim nosilcem elektronske identitete. Slednje bo vplivalo tudi na povečano uporabo storitev javne uprave, ki temelji na elektronski identifikaciji in uporabi vseh novih, temu prilagojenih storitev (npr. e-glasovanje). Osebna izkaznica ne izgubi statusa veljavnosti, če sta njena elektronska identifikacija in kvalificirano potrdilo za elektronski podpis neveljavna (npr. sta preklicana ali sploh nista bila aktivirana).

Predlog zakona daje Ministrstvu za notranje zadeve neposredno pristojnost za izvajanje

nadzora pogodbenega podjetja ali organizacije, ki izdeluje osebne izkaznice, to je pravico, da pregleda vso dokumentacijo, ki se nanaša na postopke izdelave, personalizacije in skladiščenja obrazcev osebnih izkaznic, njihovega prenosa, prostore, v katerih poteka njihova izdelava, personalizacija in skladiščenje ter varnostno preverjanje zaposlenih.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona državljanom nalaga, odvzem dveh prstnih odtisov po dopolnjenem 12. letu starosti. Biometrični podatki se bodo sicer hranili zgolj v obliki kriptiranega zapisa na individualnih dokumentih, iz evidence izdanih osebnih izkaznic pa se bodo brisali.

Predlog zakona določa brisanje prstnih odtisov v 15 dneh po vročitvi osebne izkaznice. Slednje bo pristojnemu organu v primeru reklamacije osebne izkaznice zaradi napake pristojnega organa omogočalo novo izdajo brez ponovne prisotnosti stranke, kar je še posebej pomembno za vloge, sprejete v tujini, kjer gre za večje geografske oddaljenosti strank od pristojnega organa.

Predlog zakona državljanu, za katerega se izda odločba o začasni razveljavitvi osebne izkaznice (vezano na ukrep prepovedi prehoda državne meje), nalaga, da mora najpozneje naslednji delovni dan po vročitvi izročiti osebno izkaznico v hrambo za čas trajanja ukrepa.

Državljanji bodo lahko svoje osebne izkaznice, izdane pred začetkom veljavnosti predloga zakona, uporabljali do rednega poteka. Če bo državljan želel nadomestiti svojo osebno izkaznico z biometrično, pa za to ne bo ovire.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Predlog zakona ne bo imel posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlog zakona ne bo imel posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Predlog zakona v prehodnih in končnih določbah določa, da se do začetka uporabe predpiše oziroma uskladi cena obrazca osebne izkaznice, ki jo plača državljan. Sprememba obrazca osebne izkaznice, ki bo po novem vključeval pomnilniški medij z zapisom biometričnih podatkov in elektronsko identifikacijo ter kvalificirano potrdilo za elektronski podpis, hkrati pa posodobljene varnostno-zaščitne elemente, bo vplivala tudi na spremembo obstoječe cene.

Državljanu, ki mu ob vložitvi vloge za izdajo osebne izkaznice zaradi zdravstvenih razlogov, ki sočasne narave (opekline, ureznine, zlomi), ni mogoče odvzeti prstnih odtisov, se bo izdala osebna izkaznica z veljavnostjo enega leta. V primeru zdravstvenih razlogov, zaradi katerih odvzem prstnih odtisov trajno ni mogoč (npr. oseba brez roke, prstov), državljan pridobi osebno izkaznico z veljavnostjo, ki je pogojena z njegovo starostjo.

Ker se posameznikom po dopolnjenem 70. letu starosti izda osebna izkaznica s trajno veljavnostjo, rok uporabnosti pomnilniškega medija z elektronsko identifikacijo ter

kvalificiranim potrdilom za elektronski podpis pa je omejen na deset let, predlog zakona določa, da se osebna izkaznica z elektronsko identifikacijo ter kvalificiranim potrdilom za elektronski podpis, izdana s trajno veljavnostjo, po preteku desetih let ne more več uporabljati za namen elektronske identifikacije. Državljan pa bo takšno osebno izkaznico še naprej lahko uporabljal za vse druge namene. Če bi želel pridobiti (teoretično po 80. letu starosti) osebno izkaznico, s katero bo lahko izkazoval tudi svojo elektronsko identiteto, bo moral vložiti vlogo za nov dokument. Elektronska identiteta ne vpliva na status veljavnosti osebne izkaznice.

Kljub temu da imetništvo osebne izkaznice za mladoletno osebo ni obvezno, ima veljavno osebno izkaznico več kot 300.000 državljanov do dopolnjenega 18. leta starosti. Ker je osebna izkaznica tudi potovalni dokument, lahko pri sporih med starši pride do odtujitve mladoletnega otroka v tujino. Soglasje staršev ob vložitvi vloge ja zato pomemben element, ki ga zdaj veljavni zakon ne ureja ustrezno. Predlog zakona zato natančno določa, da za državljana, ki ni poslovno sposoben, vložita vlogo starša ali eden od staršev s soglasjem drugega oziroma drug zakoniti zastopnik. Kljub temu pa se predpostavlja, da soglasje drugega od staršev za izdajo osebne izkaznice otroku ni potrebno, če otrok prebiva na naslovu, ki je enak naslovu obeh staršev, če za otroka vlaga vlogo tisti od staršev, kateremu je otrok zaupan v varstvo in vzgojo, če prebivališče drugega starša ni znano, če je postavljen pod skrbništvo ali mu je odvzeta starševska skrb ali če je zadržan izvrševati starševsko skrb.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona ne bo imel posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti zakon bo predstavljen ciljnim skupinam, to je uradnim osebam, pristojnim za izdajo osebnih izkaznic na upravnih enotah in diplomatskih predstavništvih in konzulatih Republike Slovenije v tujini, v obliki usmeritev in navodil.

Predstavitev policiji je potrebna zaradi izvajanja mejne kontrole in nadzora prehajanja državne meje ter v okviru izvajanja identifikacije. Predstavitev bo izvedena tudi prek objave novega dokumenta na spletni strani PRADO in FADO.

Z novimi osebnimi izkaznicami (in okvirnimi zakonskimi rešitvami za izdajo in naborom zaščitnih elementov) bodo v obliki predstavitenih brošur in vzorcev seznanjene tuje države.

Širši javnosti bo zakon predstavljen po medijih in svetovnem spletu.

Ministrstvo za notranje zadeve bo spremljalo izvajanje sprejetega predpisa prek odzivov izvajalcev zakona, uporabnikov osebnih izkaznic in z izvajanjem nadzora nad pogodbenim proizvajalcem novih osebnih izkaznic. Ker se s predlogom zakona uvaja tudi Uredba (EU) 2019/1157 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja, je treba poudariti 12. člen uredbe, ki določa, da bo Komisija do 2. 8. 2020 vzpostavila podroben program za

spremljanje učinkov, rezultatov in vpliva uredbe, vključno z njenim učinkom na temeljne pravice. V programu spremljanja se bodo določili načini in časovni intervali za zbiranje podatkov in drugih potrebnih dokazov, opredelili pa se bodo tudi ukrepi, ki jih bodo sprejele Komisija in države članice za zbiranje in analizo podatkov ter drugih dokazil. Hkrati 13. člen uredbe določa, da Komisija dve leti oziroma enajst let po datumu začetka uporabe uredbe Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru poroča o njenem izvajanju, zlasti o varstvu temeljnih pravic in osebnih podatkov. Komisija bo šest let po datumu začetka uporabe uredbe in nato vsakih šest let izvajala njeno oceno in poročanje, pri čemer se bo posebna pozornost namenjala učinku uredbe na temeljne pravice, mobilnosti državljanov Unije, učinkovitosti biometričnega preverjanja pri zagotavljanju varnosti potnih listin, morebitni uporabi osebnih izkaznic kot potnih listin, morebitni nadaljnji vizualni uskladitvi obrazcev osebnih izkaznic držav članic ter potrebi po uvedbi skupnih varnostnih značilnosti identifikacijskih dokumentov, ki se uporabljajo začasno, za njihovo boljše prepoznavanje. Države članice bodo morale zato Komisiji pošiljati potrebne informacije za pripravo teh poročil.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

/

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki ali pravne osebe, ki bi za svoje sodelovanje prejeli plačilo.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Boštjan Poklukar, minister,
- mag. Melita Šinkovec, državna sekretarka,
- mag. Sandi Čurin, državni sekretar,
- Urša Židan, v. d. generalne direktorice Direktorata za upravne notranje zadeve, migracije in naturalizacijo, sekretarka,
- Iris Jeglič, direktorica Urada za upravne notranje zadeve in naturalizacijo, sekretarka,
- mag. Alenka Colja, vodja Sektorja za registracijo prebivalstva in javne listine, sekretarka.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o osebni izkaznici (Uradni list RS, št. 35/11) se v 1. členu doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Osebna izkaznica državljanu omogoča elektronsko identifikacijo in avtentikacijo za dostop do elektronskih storitev ter elektronsko podpisovanje skladno s predpisi, ki urejajo elektronsko identifikacijo in elektronski podpis.«.

2. člen

V 5. členu se drugi odstavek črta.

Dosedanji tretji odstavek postane drugi odstavek.

3. člen

Za 5. členom se doda nov 5.a člen, ki se glasi:

»5.a člen

(organ, pristojen za zagotavljanje sredstva elektronske identifikacije in kvalificiranega potrdila za elektronski podpis)

Sredstvo elektronske identifikacije in kvalificirano potrdilo za elektronski podpis zagotavlja ministrstvo, pristojno za centralno storitev za spletno prijavo in elektronski podpis.«.

4. člen

6. člen se spremeni tako, da se glasi:

»6. člen

(obrazec osebne izkaznice)

(1) Osebna izkaznica se izda na obrazcu, ki ga predpiše minister, pristojen za notranje zadeve, ki določi tudi ceno obrazca osebne izkaznice, ki jo plača državljan pristojnemu organu.

(2) Osebna izkaznica vsebuje naslednje podatke:

1. tip osebne izkaznice;
2. kodo države izdajateljice;
3. serijsko številko osebne izkaznice;
4. fotografijo državljana;
5. priimek in ime;
6. državljanstvo;
7. rojstni datum;
8. dvočrkovno kodo države rojstva in kraj rojstva;
9. EMŠO;
10. spol;
11. stalno prebivališče ali začasno prebivališče ali oznako, da državljan nima prebivališča;
12. datum izdaje in datum, do katerega velja osebna izkaznica ob izdaji oziroma navedbo, da je izdana s trajno veljavnostjo;

13. organ, pristojen za izdajo osebne izkaznice;
 14. lastnoročni podpis državljana, ki zna in se zmore podpisati;
 15. oznako prepovedi uporabe osebne izkaznice za prehod državne meje (v primeru iz 17. člena tega zakona);
 16. kodo za brezstični dostop do podatkov na pomnilniškem mediju;
 17. trivrstični strojno berljiv zapis podatkov iz 2., 3., 5., 6., 7., 8., 9., 10. in 12. točke tega odstavka;
 18. pomnilniški medij, na katerem so podoba obraza in prstna odtisa oziroma prstni odtis državljana shranjeni kot biometrični podatek ter podatki iz 2., 3., 5., 6., 7., 8., 9., 10. in 12. točke tega odstavka.
- (3) K podatku o stalnem oziroma začasnem prebivališču se na osebno izkaznico zapišeta tudi pošta in poštna številka. V primeru podvajanj imen občine, naselja ali ulice se zapis prilagodi na način, ki ga predpiše minister, pristojen za notranje zadeve.
- (4) Osebna izkaznica državljana, starega 12 let in več, vsebuje tudi:
- sredstvo elektronske identifikacije,
 - kvalificirano potrdilo za elektronski podpis.«.

5. člen

V 8. členu se dodata nova tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»(3) Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, ima pri nadzoru podjetja ali organizacije iz prvega in drugega odstavka pravico pregledati vso dokumentacijo, ki se nanaša na postopke izdelave, personalizacije in skladiščenja obrazcev osebnih izkaznic, njihovega prenosa, prostore, v katerih poteka njihova izdelava, personalizacija in skladiščenje, ter preveriti, ali osebe, ki opravljajo te naloge, izpolnjujejo pogoje iz prvega odstavka.

(4) Ministrstvo, pristojno za centralno storitev za spletno prijavo in elektronski podpis, ima pri nadzoru podjetja ali organizacije iz prvega in drugega odstavka pravico pregledati vso dokumentacijo, ki se nanaša na postopke izdelave, personalizacije in skladiščenja obrazcev osebnih izkaznic, njihovega prenosa, prostore, v katerih poteka njihova izdelava, personalizacija in skladiščenje, vse v delu, v katerem gre za izvajanje nalog v zvezi s prvo in drugo alinejo četrtega odstavka 6. člena, ter preveriti, ali osebe, ki opravljajo te naloge, izpolnjujejo pogoje iz predpisov, ki urejajo elektronsko identifikacijo posameznika in elektronski podpis.«.

6. člen

V 9. členu se v četrtem odstavku za besedo »leta« vejica nadomesti s piko. Besedilo »pod pogoji, določenimi v prvem odstavku 17. člena tega zakona.« se črta.

Doda se nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Državljanu, ki mu ob vložitvi vloge za izdajo osebne izkaznice zaradi zdravstvenih razlogov, ki so začasni, ni mogoče odvzeti prstnih odtisov, kot to določa osmi odstavek 13. člena zakona, se izda osebna izkaznica z veljavnostjo enega leta.«.

Dosedanji šesti odstavek postane sedmi odstavek.

7. člen

V 10. členu se v naslovu za besedo »veljavnosti« doda besedilo »in prenehanje uporabe«.

Za prvim odstavkom se dodajo drugi, tretji, četrti in peti odstavek, ki se glasijo:

»(2) Sredstvo elektronske identifikacije in kvalificirano potrdilo za elektronski podpis se izdaja z veljavnostjo od datuma izdelave osebne izkaznice do datuma, do katerega velja osebna izkaznica ob izdaji.

(3) Sredstvo elektronske identifikacije in kvalificirano potrdilo za elektronski podpis, ki sta nameščena na osebni izkaznici s trajno veljavnostjo, se izdaja z veljavnostjo deset let od datuma izdelave osebne izkaznice.

(4) Osebna izkaznica s trajno veljavnostjo se po preteku desetih let od datuma izdaje ne more več uporabljati za namen iz tretjega odstavka 1. člena tega zakona.

(5) Veljavnost osebne izkaznice ne preneha, če sta sredstvo elektronske identifikacije in kvalificirano potrdilo neveljavna.«.

8. člen

V 12. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Za državljan, ki ni poslovno sposoben, vložita vlogo starša ali eden od staršev s soglasjem drugega oziroma drug zakoniti zastopnik. Soglasje drugega od staršev pri vložitvi vloge za izdajo osebne izkaznice otroku ni potrebno, če:

1. otrok prebiva na naslovu, ki je enak naslovu obeh staršev;
2. vlaga vlogo tisti od staršev, ki mu je otrok zaupan v varstvo in vzgojo;
3. njegovo prebivališče ni znano;
4. je postavljen pod skrbništvo ali mu je odvzeta starševska skrb;
5. je zadržan izvrševati starševsko skrb.«.

V četrtem odstavku se pika na koncu zadnjega stavka črta ter doda besedilo »in preverjanjem istovetnosti na podlagi primerjave predložene fotografije s fotografijami iz evidenc uradnih identifikacijskih dokumentov.«.

Doda se nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Vloga za izdajo osebne izkaznice se obravnava kot nujna brez doplačila upravne takse v primerih zdravljenja, bolezni ali smrti ožjega družinskega člana in nujnih službenih opravkov. Vloga za izdajo osebne izkaznice se lahko obravnava kot nujna tudi v drugih primerih, vendar je potrebno doplačilo upravne takse v skladu z zakonom, ki ureja upravne takse.«.

9. člen

V 13. členu se v tretjem odstavku besedilo »Obrazec iz prvega odstavka« nadomesti z besedo »Vloga«.

V dvanajsti alineji se za besedo »izdaje« doda besedilo »od do«.

Trinajsta alineja se spremeni tako, da se glasi:

»– veljavnost;«

Dosedanja šestnajsta in osemnajsta alineja se črtata.

Dosedanja sedemnajsta in devetnajsta alineja postaneta šestnajsta in sedemnajsta alineja.

V četrtem odstavku se za besedo »priložiti« doda besedilo »staro osebno izkaznico in«.

Doda se nov osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Ob vlogi za izdajo osebne izkaznice se državljanu od dopolnjenega 12. leta starosti na predpisan način odvzameta dva ploska prstna odtisa, razen v primerih, ko je iz zdravstvenih razlogov mogoč odvzem le enega prstnega odtisa ali ko odvzem prstnih odtisov ni mogoč. Način odvzema prstnih odtisov predpiše minister, pristojen za notranje zadeve.«.

10. člen

V 15. členu se drugi odstavek črta.

Dosedanji tretji do šesti odstavek postanejo drugi do peti odstavek.

Doda se nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Naznanitev pogršitve je mogoča tudi prek državnega portala eUprava z naprednim elektronskim podpisom, ki temelji na kvalificiranem potrdilu za elektronski podpis, skladno s predpisi, ki urejajo elektronsko identifikacijo in elektronski podpis.«.

11. člen

V 16. členu se v tretjem odstavku beseda »petega« nadomesti z besedo »četrtega«.

12. člen

17. člen se spremeni tako, da se glasi:

»17. člen

(zavrnitev izdaje osebne izkaznice, začasna razveljavitev osebne izkaznice in izdaja osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje)

(1) Organ, pristojen za izdajo osebne izkaznice, zavrne izdajo osebne izkaznice:

1. če je zoper državljana, ki prosi za izdajo osebne izkaznice, uveden kazenski postopek oziroma teče postopek v zakonskih sporih ter sporih iz razmerij med starši in otroki, dokler postopek traja, ter v primeru izdane mednarodne tiralice ali evropskega naloga za prijetje in predajo, dokler je ta v veljavi, če to predlaga pristojno sodišče;
2. če obstajajo interesi obrambe države, določeni v zakonu, če to predlaga ministrstvo, pristojno za obrambo;
3. če je bila državljanu najmanj dvakrat izrečena kazen zapora za kazniva dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog, ponarejanja denarja, tihotapstva, ponarejanja listin, nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivov, prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države, trgovine z ljudmi, za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost ali za kazniva dejanja, povezana s tujino, za katera je v zakonu predpisana kazen osem ali več let zapora, če to predlaga policija;
4. če je bila državljanu izrečena kazen zapora za kazniva dejanja terorizma, financiranja terorizma, ščuvanja in javnega poveličevanja terorističnih dejanj, novačenja in usposabljanja za terorizem ter novačenja vojaških najemnikov in oseb, mlajših od 18 let, če to predlaga policija.

(2) Sodišče mora o pravnomočni sodbi za kazniva dejanja iz 3. in 4. točke prejšnjega odstavka obvestiti pristojno policijsko postajo, na območju katere ima državljan prijavljeno stalno prebivališče, oziroma policijsko postajo, na območju katere je sedež sodišča, če državljan nima stalnega prebivališča na območju Republike Slovenije.

(3) Organ, pristojen, za izdajo osebne izkaznice, lahko v primerih iz prvega odstavka tega člena na vlogo državljana namesto odločbe o zavrnitvi izdaje osebne izkaznice izda osebno izkaznico s prepovedjo prehoda državne meje.

(4) Če je kakšen od razlogov iz prvega odstavka nastal po izdaji osebne izkaznice brez prepovedi prehoda državne meje, se osebna izkaznica začasno razveljavi. Na vlogo državljana se lahko izda osebna izkaznica s prepovedjo prehoda državne meje.«.

13. člen

Za 17. členom se doda nov 17.a člen, ki se glasi:

»17.a člen

(odločanje o zavrnitvi izdaje osebne izkaznice in začasni razveljavitvi osebne izkaznice)

- (1) Predlagatelj iz prvega odstavka prejšnjega člena pošlje predlog za zavrnitev izdaje osebne izkaznice oziroma za začasno razveljavitve osebne izkaznice (v nadaljnjem besedilu: predlog) upravni enoti, na območju katere ima državljan prijavljeno stalno prebivališče, oziroma ministrstvu, pristojnemu za zunanje zadeve, kadar državljan stalno prebiva v tujini. Če državljan nima stalnega prebivališča, se predlog pošlje ministrstvu, pristojnemu za notranje zadeve.
- (2) Organ iz prejšnjega odstavka predlog vpiše v evidenco potnih listin, ki se vodi skladno z določbami zakona, ki ureja izdajo potnih listin.
- (3) Če ima državljan veljavno osebno izkaznico, organ iz prvega odstavka tega člena izda odločbo o začasni razveljavitvi osebne izkaznice za čas, določen v 18. členu tega zakona. V odločbi se imetniku osebne izkaznice naloži, da mora najpozneje naslednji delovni dan po vročitvi odločbe izročiti osebno izkaznico organu, ki je izdal odločbo, v hrambo za čas, določen v 18. členu tega zakona.
- (4) Odločba iz prejšnjega odstavka se izda v skrajšanem ugotovitvenem postopku.
- (5) Odločba se vroči imetniku osebne izkaznice kadar koli in kjer koli se ta najde. Če je ni mogoče vročiti v treh dneh od prvega poizkusa osebne vročitve, se vroči z javnim naznanilom na oglasni deski organa in državnem portalu eUprava.
- (6) V primeru vročitve z javnim naznanilom se odločba šteje za vročeno z dnem objave sporočila o vročanju z javnim naznanilom na oglasni deski organa in državnem portalu eUprava.
- (7) Pritožba zoper odločbo iz tretjega odstavka tega člena ne zadrži izvršitve.
- (8) O pritožbi zoper odločbo iz tretjega odstavka tega člena, ki jo je izdala upravna enota, odloča ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.
- (9) O pritožbi zoper odločbo iz tretjega odstavka, ki jo je na prvi stopnji izdalo ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, ali ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, odloča vlada.
- (10) Osebno izkaznico iz tretjega odstavka tega člena, ki je imetnik ne izroči v hrambo, lahko državljanu odvzame policija ali sodišče ter jo pošlje organu, ki je pristojen za izdajo osebne izkaznice.«.

14. člen

18. člen se spremeni tako, da se glasi:

»18. člen

(prenehanje razlogov za zavrnitev izdaje osebne izkaznice, začasno razveljavitve osebne izkaznice in izdajo osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje)

- (1) O prenehanju razlogov za zavrnitev izdaje, začasno razveljavitve osebne izkaznice oziroma za izdajo osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje mora predlagatelj iz prvega odstavka 17. člena takoj obvestiti organ iz prvega odstavka prejšnjega člena, pri katerem je bil predlog podan.
- (2) Šteje se, da ni več razlogov za zavrnitev izdaje, začasno razveljavitve osebne izkaznice oziroma izdajo osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje iz prvega odstavka 17. člena, če predlagatelj iz prvega odstavka 17. člena ne obnovi zahteve po preteku enega leta od dneva vložitve.

(3) Po prenehanju razlogov se začasno razveljavljena oziroma odvzeta osebna izkaznica vrne imetniku.«.

15. člen

V 19. členu se v prvem odstavku besedilo »Organ, pristojen« nadomesti z besedilom »Organi, pristojni«, besedilo »vodi in vzdržuje« pa se nadomesti z besedilom »vodijo in vzdržujejo«. Za besedo »istovetnosti« se doda vejica, beseda »in« se črta. Za besedo »državljanstva« se doda vejica in besedilo »elektronske identifikacije in elektronskega podpisovanja«. Za besedo »privolile« se črta pika in doda besedilo »ter za upravne postopke po tem zakonu.«.

V drugem odstavku se v tretji alineji besedilo »izgubljenih, pogrešanih in ukradenih osebnih izkaznicah« nadomesti z besedilom »statusih veljavnosti osebnih izkaznic«.

Za tretjo alinejo se dodajo nova četrta, peta, šesta in sedma alineja, ki se glasijo:

- »– status sredstva elektronske identifikacije,
- obdobje veljavnosti sredstva elektronske identifikacije,
- status kvalificiranega potrdila za elektronski podpis,
- obdobje veljavnosti kvalificiranega potrdila za elektronski podpis,«.

V četrtem odstavku se besedilo »enotnem državnem portalu e uprava« nadomesti z besedilom »državnem portalu eUprave«. Besedilo »izgubljenih, pogrešanih in ukradenih« in besedilo »iz tretje alineje drugega odstavka« se črtata.

V tretji alineji se besedilo »in datum veljavnosti« črta.

Besedilo četrte alineje se nadomesti tako, da se glasi:

»– status veljavnosti.«.

V petem odstavku se besedilo »obstoju zahteve« nadomesti z besedo »predlogu«. Za številko »17.« se doda črka »a«. Besedili »predloga iz četrtega odstavka 12. člena tega zakona« in »in kjer se označi zahteva iz prvega odstavka 17. člena in predlog iz četrtega odstavka 12. člena tega zakona« se črtata.

Za osmim odstavkom se dodata nova deveti in deseti odstavek, ki se glasita:

»(9) Prstna odtisa oziroma prstni odtis se v evidenci izdanih osebnih izkaznic hranita oziroma hrani 15 dni od vročitve osebne izkaznice.

(10) Evidenca izdanih osebnih izkaznic se na podlagi EMŠO povezuje z evidenco sredstev elektronske identifikacije in kvalificiranih potrdil za elektronski podpis. Iz evidence izdanih osebnih izkaznic se v evidenco sredstev elektronske identifikacije in kvalificiranih potrdil za elektronski podpis pošljejo podatki iz prve, tretje, četrte, pete, šeste, sedme, osme, dvanajste, trinajste in šestnajste alineje tretjega odstavka 13. člena in podatek iz tretje alineje drugega odstavka tega člena. Iz evidence sredstev elektronske identifikacije in kvalificiranih potrdil za elektronski podpis se v evidenco izdanih osebnih izkaznic pošlje podatek iz četrte, pete, šeste in sedme alineje drugega odstavka tega člena.«.

Dosedanji deveti odstavek postane enajsti odstavek.

16. člen

Za 19. členom se doda nov 19.a člen, ki se glasi:

»19.a člen
(začasna hramba podatkov iz vloge)

(1) Če državljan vloži vlogo za izdajo osebne izkaznice izven sedeža diplomatskega predstavništva ali konzulata Republike Slovenije v državi, kjer kriptiran elektronski prenos osebnih podatkov ni dovoljen ali ni mogoč, se osebni podatki državljana iz tretjega odstavka, fotografija iz četrtega odstavka in prstni odtisi iz osmega odstavka 13. člena zakona hranijo in prenašajo na ustrezno varovanem in kriptiranem elektronskem mediju do njihovega elektronskega prenosa v evidenco izdanih osebnih izkaznic, vendar največ 15 dni od njihove pridobitve.

(2) Določba prejšnjega odstavka se uporablja tudi, če državljan vloži vlogo za izdajo osebne izkaznice na diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v času, ko kriptiran elektronski prenos osebnih podatkov v evidenco izdanih osebnih izkaznic ni mogoč.

(3) V času hrambe na elektronskem mediju iz prvega odstavka tega člena morajo biti osebni podatki državljana varovani v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

(4) Po prenosu osebnih podatkov iz prvega odstavka tega člena v evidenco izdanih osebnih izkaznic se osebni podatki na elektronskem mediju uničijo.«.

17. člen

V 20. členu se v prvem odstavku za besedo »zakona« doda vejica in besedilo »ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, in ministrstva, pristojnega za notranje zadeve,«.

Dodata se nova drugi in tretji odstavek, ki se glasita:

»(2) Osebne podatke na elektronskem mediju iz prvega odstavka 19.a člena lahko uporabljajo le pooblaščenih uslužbenci diplomatskega predstavništva ali konzulata Republike Slovenije.

(3) Podoba obraza imetnika osebne izkaznice, shranjena kot biometrični podatek, in prstni odtisi oziroma prstni odtis, shranjen kot biometrični podatek na pomnilniškem mediju, se lahko uporabljajo le za preverjanje verodostojnosti osebne izkaznice in istovetnosti imetnika osebne izkaznice pri prehajanju države meje.«.

Dosedanji drugi in tretji odstavek postaneta četrti in peti odstavek.

18. člen

V 21. členu se v prvem odstavku za besedilom »3. člena,« doda besedilo »tretjega in«.

19. člen

V 24. členu se v drugi točki prvega odstavka pred besedo »četrti« doda besedilo »tretji in«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

20. člen

(izvršilni predpisi)

Minister, pristojen za notranje zadeve, do začetka uporabe tega zakona predpiše oziroma uskladi:

1. obrazce iz 6. člena zakona;
2. ceno obrazca osebne izkaznice, ki jo državljan plača pristojnemu organu;
3. zapis imen občine, naselja in ulice iz tretjega odstavka 6. člena;
4. način odvzema prstnih odtisov iz osmega odstavka 13. člena zakona.

21. člen
(uporaba osebnih izkaznic, izdanih na podlagi prejšnjega zakona)

Osebnne izkaznice, izdane do uveljavitve tega zakona, se lahko uporabljajo do poteka njihove veljavnosti.

22. člen
(uskladitvena določba)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Pravilnik o izvrševanju zakona o osebni izkaznici (Uradni list RS, št. 52/13), ki pa se uporablja do uveljavitve predpisov, izdanih na podlagi tega zakona, kolikor ni v nasprotju s tem zakonom.

23. člen
(rok za zagotovitev tehničnih in tehnoloških možnosti za zagotovitev varnosti pravnega prometa in preverjanja istovetnosti)

(1) Preverjanje istovetnosti na podlagi primerjave fotografij iz evidenc uradnih identifikacijskih dokumentov iz četrtega odstavka 12. člena zakona se začne uporabljati po zagotovitvi tehničnih in tehnoloških možnosti za takšno preverjanje, vendar najpozneje v dvanajstih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(2) Spremenjeni četrti odstavek 19. člena zakona se začne uporabljati po zagotovitvi tehničnih in tehnoloških možnosti za dostop do podatkov na državnem portalu eUprava, vendar najpozneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

24. člen
(veljavnost)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 2. avgusta 2021.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu – 1. člen Zakona o osebni izkaznici določa tako imenovane funkcionalnosti osebne izkaznice. Osebna izkaznica je javna listina za izkazovanje istovetnosti in državljanstva. Slednje zagotavlja nabor osebnih podatkov na osebni izkaznici, med katerimi je tudi podatek o slovenskem državljanstvu. Ker se lahko državljanstvo izkazuje z veljavno osebno izkaznico, predložitev veljavne osebne izkaznice nadomešča predložitev potrdila o državljanstvu. Osebna izkaznica je tudi potovalni dokument, saj se lahko uporablja za prehod državne meje in vstop v državo, ki to omogočajo na podlagi dvostranskih sporazumov oziroma privolitve za vstop na njihovo ozemlje z veljavno osebno izkaznico v drugačni obliki (npr. diplomatska nota z obvestilom o sprejetju sklepa vlade, da je vstop v državo slovenskim državljanom omogočen z osebno izkaznico).

Predlog zakona predvideva širitev funkcionalnosti osebe izkaznice, in sicer s tem, da se vsem državljanom po dopolnjenem 12. letu starosti izda osebna izkaznica, ki na pomnilniškem mediju vsebuje tudi sredstvo elektronske identifikacije in kvalificirano potrdilo za elektronski podpis. To bo državljanom omogočalo elektronsko identifikacijo za opravljanje e-storitev javnega sektorja, lahko pa tudi v drugih primerih, pod pogoji, ki jih bo določal zakon, ki bo uredil elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja.

K 2. členu – 5. člen Zakona o osebni izkaznici določa organe, ki so pristojni za izdajo osebne izkaznice. Poleg upravnih enot so to tudi Ministrstvo za notranje zadeve in diplomatska predstavništva ali konzulati Republike Slovenije v tujini. Pristojnosti so se v preteklosti prilagajale dejanskim potrebam. Z odpravo krajevne pristojnosti se je vloga približala državljanom tako, da je lahko vložena na kateri koli upravni enoti ne glede na prebivališče posameznika, s širitvijo nabora držav, v katere se lahko potuje z osebno izkaznico, se je pristojnost za izdajo enako, kot to velja za potni list, razširila tudi na diplomatska predstavništva in konzulate Republike Slovenije v tujini, kar omogoča lažjo pridobitev dokumenta državljanom, ki so v tujini. Ministrstvo za notranje zadeve je pristojni organ za izdajo osebne izkaznice v nujnih primerih. Takšna rešitev je sledila logistiki izdelave osebnih izkaznic v preteklosti, saj se je zagotavljal hitrejši prenos kartončkov vlog in izdelanih osebnih izkaznic iz enotne točke do proizvajalca in nazaj. Po informatizaciji vlog, ki omogoča, da so podatki, potrebni za izdelavo osebne izkaznice pri proizvajalcu takoj, ko je vloga popolna in potrjena, ne glede na to, kateri organ je vlogo sprejel, lahko pod enakimi pogoji kot ministrstvo nujne vloge rešujejo tudi vse upravne enote, ki so glede na geografsko razpršenost državljanom tudi bližje. Predlog zakona tako predvideva ukinitvev Ministrstva za notranje zadeve kot pristojnega organa za izdajo osebnih izkaznic, ministrstvo pa ostaja izključno drugostopni organ v postopkih izdaje tega dokumenta.

K 3. členu – Glede na ureditev, da osebna izkaznica vključuje tudi elektronsko identifikacijo in kvalificirano potrdilo za elektronski podpis, se dodaja novi 5.a člen, ki določa organ, ki zagotavlja ustrezno elektronsko komponento sredstva elektronske identifikacije ter kvalificirano potrdilo za elektronski podpis. To je ministrstvo, pristojno za centralno storitev za spletno prijavo in elektronski podpis, kar je trenutno Ministrstvo za javno upravo.

K 4. členu – 6. člen Zakona o osebni izkaznici določa obrazec osebne izkaznice. Ker je osebna izkaznica potovalni dokument, po novem pa bo tudi biometrični identifikacijski dokument, mora glede dimenzije, tipa kartice, njenih fizičnih lastnosti, postavitve podatkovnih polj in grafične izvedbe zapisov ustrezati mednarodnim standardom, kar se podrobneje ureja s podzakonskim aktom, ki ga predpiše minister, pristojen za notranje zadeve. S podzakonskim aktom se uredi

tudi cena obrazca osebne izkaznice, poleg katere se ločeno zaračunava tudi upravna taksa, skladno z Zakonom o upravnih taksah. Že sam zakon pa določa nabor podatkov o imetniku osebne izkaznice in o samem dokumentu.

Predlog zakona predvideva, da se obstoječim podatkom dodaja tip osebne izkaznice (na podlagi katerega bo razvidno, ali gre za osebno izkaznico z elektronsko identiteto ali brez) in koda države izdajateljice, kar zahteva Uredba (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja. Uredba zahteva izdajo biometričnih osebnih izkaznic, zato bo, enako kot na potnih listinah, na obrazec osebne izkaznice dodan tudi čip – pomnilniški medij, na katerem bodo shranjeni biometrični podatki podobe obraza (za vse imetnike osebne izkaznice) in prstna odtisa (po dopolnjenem 12. letu starosti), razen če odvzem ne bo mogoč.

V izogibitev različicam osebnih izkaznic, je starost 12 let tudi presečna starost za izdajo osebne izkaznice s sredstvom elektronske identifikacije in kvalificiranim potrdilom za elektronski podpis, ki bo zagotavljalo elektronsko identiteto posameznika, zapisano na pomnilniškem mediju, ter možnost elektronskega podpisovanja. Izdajatelj le-tega je ministrstvo, pristojno za centralno storitev za spletno prijavo in elektronski podpis, ki v zakonu o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja opredeli tudi uporabnost, nosilec pa je osebna izkaznica. Veljavnost osebne izkaznice ne preneha, če sta sredstvo elektronske identifikacije in kvalificirano potrdilo neveljavna.

Predlog zakona določa nabor podatkov, ki so zapisani na čipu nosilca. Poleg podatkov, ki bodo določeni v zakonu, ki ureja elektronsko identifikacijo, bodo na čipu zapisani tudi koda države izdajateljice, serijska številka osebne izkaznice, datum izdaje in datum veljavnosti osebne izkaznice, ime in priimek, državljanstvo, rojstni datum, dvočrkovna koda države rojstva in kraj rojstva, spol in EMŠO. Zaradi varnosti bo EMŠO zapisana v kriptografsko zaščiteni obliki oziroma na način, ki onemogoča nepooblaščen dostop brez privolitve državljana.

Da bi povečali uporabnost osebne izkaznice, se med podatke dodaja dvočrkovna koda države rojstva in kraj rojstva. Pri plačilu odkupnine morajo namreč državljani ob identifikaciji z osebno izkaznico ta podatek dodatno navajati, kar izhaja iz izvrševanja Uredbe (EU) 2015/847 Evropskega parlamenta in Sveta o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1781/2006, ki velja za vse ponudnike plačilnih storitev (banke, hranilnice, pošto ...) v Evropski uniji od junija 2017.

Za povečanje uporabnosti osebne izkaznice v pravnem prometu predlog določa, da se k podatku o stalnem oziroma začasnem prebivališču na osebno izkaznico zapišeta tudi pošta in poštna številka. Pošta in poštna številka sicer nista sestavni del naslova stalnega oziroma začasnega prebivališča na območju Republike Slovenije, ki je podan v definiciji, ki izhaja iz Zakona o prijavi prebivališča (Uradni list RS, št. 52/2016; v nadaljnjem besedilu: ZPPreb-1) in po kateri naslov sestavljajo občina, naselje, ulica, hišna številka ter dodatek k hišni številki in številka stanovanja, če obstajata, kljub temu pa podatek o pošti in poštni številki naslova obstaja v Registru prostorskih enot, ki je vir podatka za zapis naslova.

V povezavi z zapisom naslova se uporabnost osebne izkaznice povečuje tudi z opredelitvijo zapisa naslova glede na strukturo podatkov. V določenih primerih se lahko zapis imena občine in naselje ali naselja in ulice ponovi, zato je smiselno zagotavljanje prilagoditve zapisov posameznih naslovov. Način prilagoditve bo opredeljen s podzakonskim aktom.

K 5. členu – 8. člen Zakona o osebni izkaznici opredeljuje izdelavo, skladiščenje in

personalizacijo (to je posebitev podatkov, zapisanih na obrazcu in pomnilniškem mediju) osebnih izkaznic. Glede na to, da je osebna izkaznica pomemben identifikacijski dokument, ki se uporablja tako doma kot v tujini, je takšno zakonsko določilo nujno, zakonski pogoji pa hkrati predstavljajo tudi obveznosti, ki jih morata izpolnjevati proizvajalec osebnih izkaznic, izbran v skladu s predpisi, ki urejajo javna naročila, v skladu s sklenjeno pogodbo in podjetje ali organizacija, registrirana za prenos poštnih pošiljk, ki mora zagotoviti zaščito, varnost in sledljivost poštnih pošiljk. Predlog zakona obstoječo določbo dopolnjuje z določilom, ki ga vsebuje tudi veljavni tretji odstavek 12. člena Zakona o potnih listinah (Uradni list RS, št. 29/2011 – UPB; v nadaljnjem besedilu: ZPLD-1), ki ureja smiselno enako materijo nadzora izdelave, skladiščenja in personalizacije ter prenosa potnih listin. Ministrstvu za notranje zadeve daje podlago za izvajanje nadzora in pravice do pregleda vse dokumentacije, ki se nanaša na postopke izdelave, personalizacije in skladiščenja obrazcev osebnih izkaznic, njihovega prenosa, prostore, v katerih poteka njihova izdelava, personalizacije in skladiščenja ter preverjanja, ali osebe, ki opravljajo te naloge, izpolnjujejo ustrezne pogoje za opravljanje dela.

K 6. členu – 9. člen Zakona o osebni izkaznici ureja veljavnost osebne izkaznice, ki je odvisna od starosti imetnika in drugih okoliščin. Otrokom do dopolnjenega tretjega leta starosti se izda osebna izkaznica z veljavnostjo treh let, otroku od tretjega do osemnajstega leta starosti pa z veljavnostjo pet let. Državljanu od 18. do 70. leta starosti se izda osebna izkaznica z veljavnostjo deset let, državljanu po dopolnjenem 70. letu starosti pa osebna izkaznica s trajno veljavnostjo. Veljavnost osebnih izkaznic (razen trajne veljavnosti) je poenotena z veljavnostjo potnih listov. Pri tem je glavno izhodišče za določitev veljavnosti spreminjanje podobe imetnika in s tem njegove prepoznavnosti pri identifikaciji, ko se izkazuje s svojim dokumentom. Posebna, neodvisna od starosti imetnika, je enoletna veljavnost osebne izkaznice. S to se izda osebna izkaznica državljanu, ki je v zadnjih petih letih zaradi neskrbnega ravnanja (lastna malomarnost) uničil, pogrešil, izgubil ali sta mu bili odtujeni dve osebni izkaznici ali več. Morebitno skrbno ravnanje (okoliščine, v katerih ostane državljan brez dokumenta, pa nanje ni mogel vplivati, kot so vlom v stanovanje, požar ipd.) je iz zakona izvzeto, saj enoletna veljavnost predstavlja sankcijo zaradi neskrbnega ravnanja. Osebna izkaznica z enoletno veljavnostjo se prav tako izda državljanu, za katerega velja prepoved prehoda državne meje. Takšna osebna izkaznica vsebuje oznako prepovedi prehoda meje ter s tem zmanjšano funkcionalnost, saj lahko služi zgolj kot dokument za izkazovanje istovetnosti in državljanstva, ko se državljan nahaja na območju Republike Slovenije. Z enoletno veljavnostjo se izda osebna izkaznica tudi državljanu, ki je v postopku preverjanja prijave stalnega prebivališča v skladu z zakonom, ki ureja prijavo prebivališča.

Ker predlog zakona temelji na Uredbi (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja, po kateri se državljanom po dopolnjenem 12. letu starosti odvzameta dva prstna odtisa, predvideva tudi situacije, ko odvzem prstnih odtisov ob vložitvi vloge ne bo mogoč zaradi zdravstvenih razlogov, ki so začasni (npr. opekline ali poškodba, ki ni trajna). V tem primeru se bo osebna izkaznica izdala zgolj z veljavnostjo enega leta. Po poteku te veljavnosti se namreč predvideva, da bo odvzem prstnih odtisov mogoč, s tem pa državljan pridobi dokument, ki zaradi dodatne zaščite zagotavlja višjo raven varnosti. Enako ureditev že vsebuje šesti odstavek 14. člena ZPLD-1.

K 7. členu – Kljub datumu, do katerega velja osebna izkaznica, ta datum pa je naveden v evidenci izdanih osebnih izkaznic in na samem dokumentu in izhaja iz 9. člena zakona, osebna izkaznica preneha veljati tudi z dnem naznanitve pogrešitve, izgube ali tatvine (z namenom preprečevanja zlorabe identitete s strani tretje osebe), s prenehanjem državljanstva Republike Slovenije (vezano na državljanstvo kot osnovni pogoj za izdajo) ali s smrtjo imetnika. V navedenih primerih osebna izkaznica po zakonu preneha veljati, četudi ni predložena v fizično

uničenje pristojnemu organu.

Ker se osebne izkaznice na vlogo, ki jo vloži posameznik po dopolnjenem 70. letu starosti izdajo s trajno veljavnostjo, izdajatelj pa jamči za uporabnost sredstva elektronske identifikacije in kvalificiranih potrdil za elektronski podpis, ki bodo vsebovana na pomnilniškem mediju in bodo omogočala elektronsko identiteto in elektronski podpis posameznika zgolj deset let, predlog zakona določa, da se osebna izkaznica s sredstvom elektronske identifikacije in kvalificiranim potrdilom za elektronski podpis, izdana s trajno veljavnostjo, po preteku desetih let ne more več uporabljati za namen elektronske identifikacije. Če bo državljan želel pridobiti osebno izkaznico s to funkcionalnostjo, bo lahko staro osebno izkaznico kljub trajni veljavnosti nadomestil z novo.

Osebna izkaznica ne izgubi statusa veljavnosti, če je njena eID funkcija oziroma sredstvo elektronske identifikacije in kvalificirano potrdilo za elektronski podpis neveljavno (npr., da je eID funkcija preklicana ali sploh ni bila aktivirana).

K 8. členu – Veljavni zakon v 12. členu določa, da lahko vlogo za izdajo osebne izkaznice vloži državljan le osebno, druge osebe za takšno dejanje ne more pooblastiti. Vloga se vloži pri pristojnem organu, ki dostopa do evidence osebnih izkaznic in ima ustrezne tehnične naprave za zajem fotografije, podpisa, po novem tudi prstnih odtisov. Vlogo samostojno vloži polnoleten, poslovno sposoben državljan, ter državljan, ki še ni dopolnil 18 let starosti, pa je pridobil popolno poslovno sposobnost pred 18. letom starosti, ker je sklenil zakonsko zvezo ali ker je postal roditelj.

Tretji odstavek veljavnega zakona določa, da za državljana, mlajšega od 18 let, in državljana, ki ni poslovno sposoben, vloži vlogo zakoniti zastopnik. V praksi prihaja do številnih zapletov v zvezi s potrebnimi soglasji staršev pri vložitvi vloge za otroka. Pristojni organi zato ob vlogah za izdajo osebne izkaznice otrok trenutno ravnajo skladno s skupnimi usmeritvami Ministrstva za notranje zadeve in Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki pa jih starši vnaprej ne poznajo, zato pogosto prihaja do nesporazumov, čeprav je izdaja osebne izkaznice za otroka nujna. V izognitev nejasnostim predlog zakona natančno določa, da za državljana, ki ni poslovno sposoben, vložita vlogo starša ali eden od staršev s soglasjem drugega oziroma drug zakoniti zastopnik. Soglasje drugega od staršev za izdajo osebne izkaznice otroku pa ni potrebno, če otrok prebiva na naslovu, ki je enak naslovu obeh staršev (enak naslov stalnega ali vsaj začasnega prebivališča kaže na to, da med staršema ni spora in zato nevarnosti, da bi eden od staršev pridobil osebno izkaznico kot potovalni dokument ter odpeljal otroka v tujino), če za otroka vlaga vlogo tisti od staršev, kateremu je otrok zaupan v varstvo in vzgojo, če prebivališče drugega starša ni znano, če je postavljen pod skrbništvo ali mu je odvzeta starševska skrb ali če je zadržan izvrševati starševsko skrb. Smiselno enaka ureditev velja tudi za prijavo prebivališča otroka in izhaja iz petega odstavka 5. člena ZPPreb-1.

Pred izdajo osebne izkaznice se identiteta državljana in zakonitega zastopnika v praksi sicer preverja, zakonska določba pa uradno osebo k temu posebej obvezuje in ji zato nalaga bistveno večjo stopnjo odgovornosti. Slednje je pomemben element preprečevanja zlorabe identitete, na katerega opozarjajo tudi mednarodni strokovnjaki, saj se ob zamenjavi identitete ob vlogi izdelava dokument z vsemi varnostno-zaščitnimi elementi po ustaljenem postopku in s pravimi materiali, tako da njegovo dodatno preverjanje ni potrebno. Veljavni zakon poleg klasičnega ugotavljanja istovetnosti z uradnim identifikacijskim dokumentom omogoča tudi vpogled uradne osebe, pooblaščenca za izdajo osebne izkaznice, v druge uradne evidence, na podlagi katerih je istovetnost mogoče ugotoviti. Ker pa samo vpogled (npr. pregled fotografij iz starih osebnih izkaznic ali drugih dokumentov) zaradi časovnega zamika in s tem povezane spremembe posameznika na fotografiji ni zanesljiv, predlog zakona omogoča tudi preverjanje

istovetnosti na podlagi primerjave fotografij iz evidenc uradnih identifikacijskih dokumentov. Preverjanje bo temeljilo na strojni primerjavi fotografij, to je tehnični rešitvi, ki bo uvedena neposredno v evidenco izdanih osebnih izkaznic. Izvajala se bo primerjava predložene fotografije z že obstoječimi fotografijami te osebe.

Predlog zakona določa tudi primere nujnih vlog. Veljavni zakon nujne primere določa v drugem odstavku 5. člena, saj jih navezuje na izdajo osebne izkaznice na Ministrstvu za notranje zadeve, vendar se drugi odstavek 5. člena v predlogu črta. Nujni primeri se zato v enakem obsegu opredeljujejo v dodanem petem odstavku 12. člena zakona. Ob tem se jasneje opredeljuje, da se osebna izkaznica, če je razlog za nujno izdajo zdravljenje, bolezen ali smrt ožjega družinskega člana ter nujni službeni opravi, izda brez doplačila upravne takse. Zakon sicer dopušča, da se vloga lahko obravnava kot nujna tudi v drugih primerih (npr. malomarnost državljan, ki je spregledal potek veljavnosti in že rezerviral potovanje, ipd.), vendar je potrebno doplačilo upravne takse. S tem se v Zakonu o osebni izkaznici ohranja pravna podlaga, ki omogoča izvajanje Zakona o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10-UPB, s spremembami in dopolnitvami). Slednji namreč v tarifni številki 14 v opombi št. 8 določa, da se za izdajo osebne izkaznice v drugih nujnih primerih, ki kot nujni niso navedeni v Zakonu o osebni izkaznici, plača dvakratna vrednost takse iz točk 2.a, 2.b, 2.c ali 2.č te tarifne številke.

K 9. členu – Veljavni zakon v 13. členu določa obliko in vsebino vloge za izdajo osebne izkaznice. Vloga se lahko vloži tako na predpisanem obrazcu (kartonček vloge) kot v elektronski obliki. Oseba, ki vloži vlogo, mora navesti resnične podatke, zlasti tiste, ki se nanašajo na njeno identifikacijo pred pristojnim organom, saj z večino podatkov pristojni organ razpolaga sam. Navedba neresničnih podatkov se sankcionira. Veljavni zakon določa, katere podatke vsebuje obrazec vloge. Predlog zakona opušča besedo »obrazec«, ob tem pa se navaja nabor podatkov, ki jih vsebuje vloga (podatki, ki se vodijo v evidenci izdanih osebnih izkaznic) in zaradi racionalizacije prikaza (elektronske oblike obrazca) niso nujno zajeti in prikazani na digitalni podpisni tablici. Vloga sicer vsebuje podatke, ki omogočajo izdelavo osebne izkaznice, in podatke, ki so pomembni za vodenje evidence osebnih izkaznic.

Med podatki, za katere se je v praksi pokazalo, da ob vlogi niso potrebni, sta podpis uradne osebe, ki je sprejela vlogo, in podpis uradne osebe, ki je vročila osebno izkaznico, kadar je osebna izkaznica vročena pri pristojnem organu. Ker je vsaka posamezna uradna oseba registrirana kot uporabnik evidence izdanih osebnih izkaznic, to pa omogoča rekonstrukcijo vseh posegov v evidenco, se lahko ugotovi, kdo je uradna oseba, ki je sprejela vlogo in izvedla vročitve že na podlagi prijave v register. Dodatno podpisovanje je zato nepotrebno, ukinitvev tega s predlogom zakona pa predstavlja razbremenitev in pospešitev ter poenostavitev postopka.

Način predložitve fotografije za izdajo osebne izkaznice je že poenoten z ZPLD-1. Fotografija mora biti ustreznih dimenzij in mora izkazovati pravo podobo imetnika. Predložena je lahko tako v klasični obliki (fotografski papir) kot v digitalni, pri čemer pa je pomembno, da predložitev v digitalni obliki pomeni izključno prevzem iz posebnega odložišča fotografij – državljan npr. ne more poslati svoje fotografije po elektronski pošti ali je prinesiti na pomnilniškem mediju. Upravljevec elektronskega odložišča fotografij kot samostojne baze podatkov, ki se povezuje z evidenco osebnih izkaznic, je Ministrstvo za notranje zadeve. Zakon določa nabor, namen in uporabo podatkov iz elektronskega vložišča fotografij ter njihovo enoletno hrambo in ponovno uporabo. Za zmanjševanje stroškov državljanov, poenostavitve in pospešitve postopka evidentiranja vloge zakon dopušča tudi možnost ponovne uporabe fotografije, ki je bila že predložena ob prejšnji vlogi za izdajo osebne izkaznice, ob vlogi za izdajo potne listine ali ob vlogi za izdajo vozniškega dovoljenja, in sicer s prevzemom neposredno iz evidenc teh listin,

seveda v primeru, da so ustrezne (izkazujejo dejansko podobo imetnika).

Z ZPLD-1 (deveti odstavek 23. člena) pa je predlog poenotil tudi odvzem prstnih odtisov. Ob vlogi za izdajo osebne izkaznice se državljanu od dopolnjenega 12. leta starosti odvzame dva ploska prstna odtisa, razen v primerih, ko je iz zdravstvenih razlogov mogoč odvzem le enega prstnega odtisa ali ko odvzem prstnih odtisov ni mogoč. Način odvzema prstnih odtisov bo opredeljen v podzakonskem aktu. Predlog zakona v tem delu (starostna meja) temelji tudi na Uredbi (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja.

K 10. členu – Veljavni Zakon o osebni izkaznici v 15. členu določa organe, pri katerih državljan naznaniti pogošitev, krajo ali izgubo osebne izkaznice. Med njimi je tudi Ministrstvo za notranje zadeve v primeru, ko je naznanitev predpogoj sprejema nujne vloge. Ker predlog zakona s črtanjem drugega odstavka 5. člena ministrstvu ne daje več podlage za sprejem nujnih vlog, je potrebna tudi prilagoditev 15. člena, to je odvzem možnosti naznanitve pogošitve osebne izkaznice na Ministrstvu za notranje zadeve.

Ob naznanitvi pogošitve, kraje ali izgube osebne izkaznice zadostuje elektronska identifikacija posameznika. Predlog zakona zato določa, da je naznanitev pogošitve mogoča tudi prek enotnega državnega portala eUprava z elektronskim podpisom, ki ustreza lastnoročnemu podpisu, skladno z zakonom, ki ureja elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja. Takšna storitev je sicer že na voljo, državljanom pa omogoča, da lahko svojo obveznost izvedejo takoj in enostavno ter neodvisno od obiska upravne enote zagotovijo hiter preklic veljavnosti osebne izkaznice.

K 11. členu – Tretji odstavek 16. člena ZPLD-1 se sklicuje na peti odstavek 15. člena. Zaradi preštevilčenja odstavkov 15. člena se tudi v 16. členu spreminja sklic na ustrezni odstavek 15. člena.

K 12. členu – ZPLD-1 v 26., 27., 28 in 29. členu določa možnost zavrnitev izdaje potnega lista oziroma ukrep odvzema že izdanega potnega lista, ki državljanu onemogoča odhod v tujino. Ker je potovalni dokument tudi osebna izkaznica, veljavni Zakon o osebni izkaznici v 17. in 18. členu ureja smiselno enak ukrep, ki se nanaša na prepoved izdaje oziroma odvzem osebne izkaznice s potovalno funkcijo, ki pa jo za potrebe identifikacije na območju Republike Slovenije nadomesti osebna izkaznica z oznako prepovedi prehoda državne meje, če to zahteva sodišče, če je zoper državljanca, ki prosi za izdajo osebne izkaznice, uveden kazenski postopek oziroma teče postopek v zakonskih sporih ter sporih iz razmerij med starši in otroki, dokler postopek traja, nadalje, če to zahteva policija na podlagi pravnomočnih sodb in če kazen ni izbrisana, če je bila državljanu najmanj dvakrat izrečena kazen zapora za kazniva dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog, ponarejanja denarja, tihotapstva, ponarejanja listin, nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivov, prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države, trgovine z ljudmi, terorizma, financiranja terorizma, ščuvanja in javnega poveličevanja terorističnih dejanj, novačenja in usposabljanja za terorizem, novačenja vojaških najemnikov in oseb, mlajših od osemnajst let, za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost ali za kazniva dejanja, povezana s tujino, za katera je v zakonu predpisana kazen osem ali več let zapora ter na zahtevo ministrstva za obrambo, če za to obstajajo interesi obrambe države, določeni v zakonu. Če ima državljan že veljavno osebno izkaznico, se mu ta odvzame v hrambo z odločbo, ki ne zadrži izvršitve.

Predlog zakona izhaja iz zavrnitve izdaje osebne izkaznice (brez prepovedi prehoda državne

meje) in njene začasne razveljavitve, ki ji sledi možnost izdaje osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje, »zahtevo« organov pa nadomešča z ustrežnejšim izrazom »predlog ukrepa«.

Sodišče po novem lahko predlaga ukrep tudi v primeru, če je zoper državljana izdana mednarodna tiralica ali evropski nalog za prijetje in predajo, dokler je ta v veljavi.

Predlog zakona v posebno četrto točko izloča kazniva dejanja terorizma, financiranja terorizma, ščuvanja in javnega poveličevanja terorističnih dejanj, novačenja in usposabljanja za terorizem ter novačenja vojaških najemnikov in oseb, mlajših od osemnajst let, ter zanje določa, da zadostuje zgolj izrek ene kazni zapora, brez določitve višine zaporne kazni. S predlagano rešitvijo se poudarja pomen navedenih kaznivih dejanj z vidika preprečevanja terorizma z uvedbo administrativnih upravnih ukrepov.

Policijo kot predlagatelja mora o pravnomočnih sodbah obvestiti sodišče, kot je to veljalo tudi doslej.

Če bi državljan, za katerega je podan predlog zavrnitve izdaje osebne izkaznice, vložil vlogo za izdajo osebne izkaznice, se mu namesto »običajne« osebne izkaznice lahko izda osebna izkaznica z oznako prepovedi prehoda državne meje. Takšna osebna izkaznica mu omogoča imetništvo identifikacijskega dokumenta za izkazovanje istovetnosti in državljanstva ter elektronsko identifikacijo, torej omejeno uporabo na območju Republike Slovenije. Osebna izkaznica s prepovedjo prehoda državne meje se skladno s četrnim odstavkom 9. člena izda z veljavnostjo enega leta od dneva vložitve popolne vloge. Veljavnost osebne izkaznice torej ni vezana na siceršnjo veljavnost ukrepa. Vezanost na veljavnost ukrepa, ki se lahko tudi podaljša, bi namreč v praksi pomenila različne veljavnosti izdanih osebnih izkaznic z oznako prepovedi prehoda državne meje, kar z vidika pravne varnosti (vnaprej nedefinirane veljavnosti) ni ustrezna rešitev. Če bi bil predlog ukrepa tako npr. podan 1. 1. 2020, državljan pa bi vlogo za osebno izkaznico vložil 15. 2. 2020, bi mu ta veljala do 15. 2. 2021, čeprav bi ukrep (če ne bi bil podaljšan) sicer veljal do 1. 1. 2021. Za državljana pa takšna rešitev pomeni, da bi lahko osebno izkaznico s prepovedjo prehoda meje, če bi to želel, že 2. 1. 2021 nadomestil z »običajno« osebno izkaznico, ki bi mu omogočila tudi prehod meje.

Ker se v praksi dogaja, da osebe z izrečenim ukrepom svoje osebne izkaznic ena podlagi izdane odločbe o odvzemu ne izročijo v hrambo, se z namenom učinkovitega ukrepanja skladno s predlogom osebna izkaznica začasno razveljavi, s tem pa se prepreči morebitna zloraba osebne izkaznice. Na vlogo državljana se lahko izda osebna izkaznica s prepovedjo prehoda državne meje.

K 13. členu – V povezavi s predlogom spremembe 17. člena veljavnega zakona se dodaja nov 17.a člen, ki učinkoviteje ureja tako imenovano administrativno oziroma upravno odločanje v primeru zavrnitve izdaje osebne izkaznice ali njene razveljavitve.

Prvi odstavek 18. člena veljavnega Zakona o osebni izkaznici sicer določa, da morajo predlagatelji ukrepa izdaje osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje ali odvzema osebne izkaznice brez oznake prepovedi prehoda državne meje organe, pristojne za izdajo, obvestiti o vseh dejstvih, katerih posledica je prenehanje razlogov za ukrep. Upravno enoto stalnega prebivališča državljana so o tem dolžni obvestiti takrat, kadar ima državljan stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, Ministrstvo za notranje zadeve pa takrat, kadar državljan nima stalnega prebivališča v Sloveniji (bodisi zato, ker stalno prebiva v tujini, ali zato, ker je bil z odločbo, izdano na podlagi Zakona o prijavi prebivališča, v postopku ugotavljanja stalnega prebivališča izbrisan iz registra stalnega prebivalstva).

Predlog zakona pa določa tudi organ, ki prejme »prvo« zahtevo za prepoved izdaje osebne izkaznice. Merilo je stalno prebivališče državljan. Sodišče, Ministrstvo za obrambo ali policija morajo poslati predlog organom, ki so po zakonu pristojni za izdajo potnih listin, in sicer: upravni enoti stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, če državljan stalno prebiva v Sloveniji, če državljan stalno prebiva v tujini, se zahteva pošlje Ministrstvu za zunanje zadeve, če državljan sploh nima stalnega prebivališča, pa se predlog pošlje Ministrstvu za notranje zadeve. Prejem predloga po merilu stalnega prebivališča lahko najučinkoviteje zagotovi komunikacijo med predlagateljem in organom, pristojnim za izdajo osebne izkaznice, kakor tudi med organom, pristojnim za izdajo osebne izkaznice in izdajo odločbe o začasni razveljavitvi, ter državljanom.

Sedanja ureditev vpisa ukrepa v evidenco potnih listin (od koder se zapis posledično prenese v evidenco izdanih osebnih izkaznic) ne pomeni tudi razveljavitve veljavnosti morebiti že izdane osebne izkaznice brez prepovedi prehoda državne meje, ki jo ima državljan. Če državljan osebne izkaznice ne predloži v hrambo upravni enoti, jo lahko še naprej uporablja, tako pa je ukrep popolnoma neučinkovit in ne doseže svojega namena (prepoved prehoda meje). Za zagotavljanje učinkovitosti ukrepa v čim krajšem času po tem, ko so za to podani razlogi, predlog zakona predvideva takojšnjo razveljavitve veljavnosti osebne izkaznice. Pristojni organ izda odločbo o začasni razveljavitvi osebne izkaznice, v odločbi pa se imetniku osebne izkaznice naloži, da mora najpozneje naslednji delovni dan po vročitvi odločbe izročiti osebno izkaznico v hrambo organu, ki je izdal odločbo. Pri tem je pomembno poudariti, da je razveljavitve veljavnosti osebne izkaznice zgolj začasna, saj se lahko v povezavi z 18. členom zakona ob prejemu obvestila o prenehanju razlogov za ukrep ali če zahteva po preteku enega leta od dneva vložitve ni obnovljena, osebna izkaznica uporablja naprej kot veljavna.

Čim hitrejša izdaja odločbe o odvzemu osebne izkaznice brez oznake prepovedi prehoda državne meje je za namen dosega zelenega cilja bistvenega pomena. Zakon doslej ni izrecno določal, da se odločba o odvzemu izda po skrajšanem upravnem postopku. Predlog zakona izrecno določa izdajo odločbe po tem postopku, kar je skladno s četrto točko prvega odstavka 144. člena Zakona o splošnem upravnem postopku v povezavi z drugim odstavkom tega člena. Gre za izvedbo nujnega ukrepa v javnem interesu, ki ga ni mogoče odlagati, dejstva, na katera se opira odločba, pa so ugotovljena ali vsaj verjetno izkazana. Drugi odstavek 144. člena Zakona o splošnem upravnem postopku določa, da so nujni ukrepi podani, če obstaja nevarnost za življenje in zdravje ljudi, javni red in mir, javno varnost ali za premoženje večje vrednosti. Zahteva predlagatelja za izdajo osebne izkaznice z oznako prepovedi prehoda državne meje oziroma odvzema osebne izkaznice brez te oznake je za upravni organ, pristojen za izdajo osebne izkaznice, zadostna podlaga za izdajo odločbe, saj nima samostojne diskrecijske pravice o nadaljnjem presojanju upravičenosti podane zahteve. Odločba se vroči imetniku kadarkoli in kjerkoli se ta najde, če pa je ni mogoče vročiti v treh dneh od prvega poizkusa osebne vročitve, se vroči z javnim naznanilom na oglasni deski organa in državnem portalu eUprava, na način kot to določa zakon, ki ureja splošni upravni postopek. Ker gre pri odvzemu osebne izkaznice brez oznake prepovedi prehoda državne meje za izvedbo nujnega ukrepa v javnem interesu, ki ga ni mogoče odlagati, odločba se šteje za vročeno z dnem objave sporočila o vročanju z javnim naznanilom na oglasni deski organa in državnem portalu eUprava. Pritožba zoper izdano odločbo ne zadrži izvršitve, takšna ureditev pa že velja.

Veljavni zakon v 17. členu sicer določa odvzem osebne izkaznice brez oznake prepovedi prehoda državne meje, pri čemer je za odvzem pristojen organ izdaje. V praksi takšen odvzem ni učinkovit, saj je lahko pristojni organ v odločbi zgolj naložil obveznost predložitve osebne izkaznice. Ne glede na to, da predlog zakona državljanu izrecno nalaga dolžnost, da mora nemudoma predložiti osebno izkaznico v hrambo (izdajatelju odločbe o odvzemu), in sicer za čas trajanja ukrepa, ki je določen v 18. členu predloga zakona, zaradi zagotavljanja učinkovitosti ukrepa pa določa, da lahko takšno začasno neveljavno osebno izkaznico kadar

koli odvzame tudi policija. Po vnosu ukrepa o začasni neveljavnosti osebne izkaznice v Schengenski informacijski sistem in Interpolovo bazo podatkov ukradenih in izgubljenih potovalnih dokumentov, lahko odvzame dokument tudi tuja policija in ga pošlje na veleposlaništvo Republike Slovenije najbližji državi, kjer je bil dokument zasežen, kot to v praksi že poteka (38. in 39. člen Sklepa Sveta 2007/533/PNZ z dne 12. 6. 2007 o vzpostavitvi delovanja in uporabi druge generacije schengenskega informacijskega sistema ter Uredbe (EU) 2018/1862 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28.11.2018 o vzpostavitvi in uporabi schengenskega informacijskega sistema (SIS) na področju policijskega sodelovanja in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, o spremembi in razveljavitvi Sklepa Sveta 2007/533/PNZ ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1986/2006 Evropskega parlamenta in Sveta in Sklepa Komisije 2010/261/EU). Zaradi zagotavljanja učinkovitosti ukrepa se tudi določa, da lahko začasno neveljavno osebno izkaznico, ki je imetnik ne izroči v hrambo, zaseže tudi sodišče. Organ, ki je zasegel osebno izkaznico, odvzeto osebno izkaznico nato pošlje (najbližjemu) organu, ki je pristojen za izdajo osebne izkaznice (kateri koli upravni enoti, diplomatskemu predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini).

K 14. členu - V povezavi s predlogom spremembe 17. člena veljavnega zakona in novim 17.a členom se usklajuje tudi 18. člen veljavnega zakona. O prenehanju razlogov za zavrnitev izdaje, začasno razveljavitev osebne izkaznice ali za izdajo osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje morajo predlagatelj takoj obvestiti prejemnika prvotnega predloga. Ukrep velja eno leto, lahko pa se tudi obnovi in s tem podaljša. Po prenehanju razlogov za ukrep se morebiti začasno razveljavljena ali odvzeta osebna izkaznica vrne imetniku.

K 15. členu – Veljavni Zakon o osebni izkaznici v 19. členu določa, da evidenco izdanih osebnih izkaznic vodi in vzdržuje pristojni organ, ki neposredno sprejema vloge za izdajo osebnih izkaznic. ter ažurira statuse veljavnosti osebnih izkaznic ob poteku, uničenju, pogrešitvah itd., centralno pa Ministrstvo za notranje zadeve. Evidenca vsebuje podatke iz vloge za izdajo osebne izkaznice in tudi podatke o osebni izkaznici, kot so tip osebne izkaznice (dvojezičnost, izdaja osebne izkaznice na začasno prebivališče, izdaja osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje), datum izdaje, izdelave, prevzema na pošti, vročitve, veljavnost, serijsko in registrsko številko. Evidenca se vodi zaradi preverjanja istovetnosti in državljanstva ter prehod državne meje, obdelava podatkov iz evidence pa je dopustna le v obsegu, ki je potreben za uresničevanje namena. Predlog zakona dodaja dva namena vodenja evidence, prvi namen izhaja iz novega tretjega odstavka 1. člena zakona in se nanaša na preverjanje elektronske identitete posameznika, kot namen pa se opredeljuje tudi vodenje upravnih postopkov po Zakonu o osebni izkaznici.

Veljavni zakon določa, da evidenca vsebuje podatke o izgubljenih, pogrešanih in ukradenih osebnih izkaznicah. Izguba, pogrešitev ali kraja osebne izkaznice pa vpliva na status njene veljavnosti. Na status veljavnosti osebne izkaznice pa lahko vplivajo tudi druge okoliščine (npr. zamenjava zaradi spremembe osebnih podatkov, naslova, reklamacija itd.). Glede na navedeno se v predlogu zakona trije razlogi, ki vplivajo na to, da osebna izkaznica postane neveljavna, nadomeščajo z vodenjem podatkov o »statusu veljavnosti« osebnih izkaznic, ki zajema tudi druge informacije o razlogih za neveljavnost dokumenta.

Ker osebna izkaznica vključuje tudi elektronsko identifikacijo in kvalificirano potrdilo za elektronski podpis, evidenca izdanih osebnih izkaznic vsebuje tudi podatek o statusu in obdobju veljavnosti sredstva elektronske identifikacije in kvalificiranega potrdila za elektronski podpis. Elektronska identiteta posameznika, shranjena na pomnilniškem mediju, se lahko uporablja skladno s predpisi, ki urejajo elektronsko identifikacijo posameznika, v pristojnosti Ministrstva za javno upravo.

Informacijska rešitev – možnost iskanja informacije o morebitni pogrešitvi osebne izkaznice

prek portala eUprava, ki je nadomestila objavo ukradenih, pogrešanih in izgubljenih dokumentov v Uradnem listu RS, omogoča, da kdor koli (predvsem pa notarji, banke ipd.) na enostaven način preveri, ali je bila osebna izkaznica naznanjena kot pogrešana, ukradena ali izgubljena. Glede na nabor podatkov o osebni izkaznici (pristojni organ, serijska številka, datum izdaje in veljavnosti ter datum naznanitve pogrešitve) v primeru zadetka iskanja onemogoča izpostavljanje posameznikovih osebnih podatkov širši javnosti. Ker pa je lahko dokument neveljaven tudi iz drugih razlogov, se je v praksi izkazala potreba po celovitejšem iskanju. Predlog zakona tako predvideva, da se bo lahko na portalu eUprava iskalo vse osebne izkaznice in preverjalo njihovo splošno veljavnost. Ker lahko osebna izkaznica preneha veljati pred datumom, za katerega je bila izdana, se temu podatku dodaja tudi podatek o datumu dejanskega prenehanja veljavnosti osebne izkaznice (in ne veljavnosti, ki je bila določena ob izdaji), in sicer iz kakršnega koli razloga.

Evidenca osebnih izkaznic se povezuje z evidenco potnih listin, v kateri se primarno beleži ukrep prepovedi državne meje, ki vpliva na izdajo osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje in v kateri se primarno beleži zahteva za obvezno soglasje drugega zakonitega zastopnika ob vložitvi vloge za izdajo osebne izkaznice otroka. Popravek petega odstavka sledi popravku določil, ki se nanašajo na ukrep izdaje osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje.

Ker predlog zakona ureja izdajo biometričnih osebnih izkaznic, na novo določa hrambo prstnih odtisov. Ob tem se upoštevajo izhodišča Uredbe (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja, ter enakovredna rešitev iz osmega odstavka 30. člena ZPLD-1, ki pa je prilagojena praktični uporabi. ZPLD-1 namreč določa, da se podatki o prstnih odtisih v evidenci hranijo do vročitve potnega lista, medtem ko predlog Zakona o osebni izkaznici predvideva hrambo prstnih odtisov še 15 dni po vročitvi. V tem času je namreč mogoče izdano osebno izkaznico reklamirati. V primeru reklamacije iz drugih razlogov, kot je odvzem prstnega odtisa (npr. zaradi zapisa naslova), nov odvzem prstnih odtisov ni potreben, kar je še posebej pomembno za državljane, ki stalno prebivajo v tujini in so bolj oddaljeni od diplomatskega predstavništva ali konzulata Republike Slovenije, reklamacija pa zato zanje ne zahteva dodatnih stroškov.

Zaradi nove funkcionalnosti osebne izkaznice z elektronsko identifikacijo in kvalificiranim potrdilom za elektronski podpis, to je dokumenta, ki državljanu zagotavlja elektronsko identiteto pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja, se evidenca izdanih osebnih izkaznic na podlagi EMŠO povezuje z evidenco sredstev elektronske identifikacije in evidence kvalificiranih potrdil za elektronski podpis na Ministrstvu za javno upravo. Iz evidence izdanih osebnih izkaznic se v omenjeni evidenci posredujejo podatki, ki jih izdajatelj potrebuje za lastno evidenco sredstev elektronske identifikacije in evidenco kvalificiranih potrdil za elektronski podpis, vključno s statusom, ki izkazuje veljavnost osebne izkaznice. V obratni smeri pa se iz evidence sredstev elektronske identifikacije in kvalificiranih potrdil za elektronski podpis v evidenco izdanih osebnih izkaznic posreduje podatek o prenehanju veljavnosti le-teh. Državljan ima namreč možnost, da pri ministrstvu, ki zagotavlja elektronsko identifikacijo in kvalificirana potrdila za elektronski podpis, prekliče veljavnosti le-teh, pri čemer uporaba osebne izkaznice ni več mogoča v ta namen, še vedno pa se lahko uporablja in je tudi veljavna osebna izkaznica v funkcijah, opredeljenih v prvem in drugem odstavku 1. člena (kot dokument za izkazovanje istovetnosti, državljanstva in kot potovalni dokument).

K 16. členu – Za izdajo osebnih izkaznic so sicer že pristojna diplomatska predstavništva ali konzulati Republike Slovenije v tujini, vendar obstoječi nabor podatkov ob vlogi ne zahteva

posebne rešitve ustreznega varovanja zajema podatkov, če je vloga sprejeta izven sedeža predstavništva. Ker predlog zakona uvaja biometrično osebno izkaznico, s tem pa tudi potrebo po zajemu prstnih odtisov, se z novim členom ureja začasna hramba podatkov iz vloge, pri čemer se prevzema zakonska (in tehnična) rešitev, opredeljena v 30.a členu ZPLD-1. Če bo državljan vložil vlogo za izdajo osebne izkaznice izven sedeža diplomatskega predstavništva ali konzulata Republike Slovenije v državi, kjer kriptiran elektronski prenos osebnih podatkov ni dovoljen ali ni mogoč, se bodo podatki o vlogi, prstni odtisi in fotografija do njihovega elektronskega prenosa v evidenco izdanih osebnih izkaznic hranili in prenašali na ustrezno varovanem in kriptiranem elektronskem mediju s časovno omejitvijo do največ 15 dni od njihove pridobitve. Enak pogoj se določa tudi za vloge, sprejete na predstavništvih, ki bi bile neposredno in takoj (npr. zaradi tehničnih težav s povezavami) evidentirane v evidenci izdanih osebnih izkaznic. Predlog zakona zahteva varovanje osebnih podatkov skladno s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov ter njihovo uničenje po prenosu v evidenco izdanih osebnih izkaznic.

K 17. členu – 20. člen veljavnega Zakona o osebni izkaznici določa uporabnike podatkov iz evidence izdanih osebnih izkaznic ter namen njihove uporabe. Zaradi sprememb, ki izhajajo iz tega predloga, je prvi odstavek 20. člena preoblikovan na način, ki Ministrstvu za notranje zadeve, ki centralno vodi evidenco in je drugostopni upravni organ v postopkih izdaje osebne izkaznice, omogoča njeno uporabo, četudi ni več v vlogi organa, pristojnega za izdajo v nujnih primerih, hkrati pa se uporaba dovoljuje tudi Ministrstvu za zunanje zadeve (pristojnost za izdajo je sicer ožja, saj je skladno s 5. členom omejena na diplomatska predstavništva in konzulate Republike Slovenije v tujini).

Novemu 19.a členu, ki ureja začasno hrambo in prenašanje podatkov o vlogah na ustrezno varovanem in kriptiranem elektronskem mediju, se dodaja pravna podlaga za uporabo teh podatkov, ki se omejuje na pooblaščenec uslužbenec diplomatskega predstavništva ali konzulata Republike Slovenije.

Zaradi uvajanja biometričnih podatkov na osebno izkaznico Uredbi (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, in že veljavni rešitvi tretjega odstavka 31. člena ZPLD-1 sledi tudi predlog zakonske rešitve, skladno s katero se podoba obraza imetnika osebne izkaznice, shranjena kot biometrični podatek in prstni odtisi oziroma prstni odtis, shranjen kot biometrični podatek na pomnilniškem mediju osebne izkaznice, lahko uporabljajo le za preverjanje verodostojnosti osebne izkaznice in istovetnosti imetnika osebne izkaznice pri prehajanju države meje. Navedeno pomeni, da se biometrični podatki na čipu osebne izkaznice ne smejo uporabljati v druge namene. Ob izvajanju mejne kontrole pa se lahko izvaja zgolj preverjanje, ali je posameznik, ki se izkaže z osebno izkaznico, res pravi imetnik individualnega dokumenta (preverjanje 1 : 1) in ne iskanje posameznikov na podlagi biometričnega zapisa v bazi podatkov več posameznikov (preverjanje 1 : N).

K 18. členu – Nadzor nad izvrševanjem določb Zakona o osebni izkaznici izvajata deljeno Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve ter Policija, nadzor nad določbo 4. člena zakona, ki se nanaša na fotokopiranje osebnih izkaznic, pa izvaja informacijski pooblaščenec. V obstoječi določbi prvega odstavka 21. člena je opredeljen nadzor nad izvrševanjem četrtega odstavka 11. člena, pomotoma pa je izpadla pristojnost nad izvajanjem nadzora nad kršitvijo tretjega odstavka 11. člena. Z dopolnitvijo se Inšpektoratu Republike Slovenije za notranje zadeve omogoča tudi sankcioniranje v primerih, ko državljan svoje osebne izkaznice ne izroči pristojnemu organu v uničenje najpozneje v 30 dneh v primeru, če spremeni priimek ali ime, spremeni stalno prebivališče, fotografija na osebni izkaznici ne kaže več njegove prave podobe ali če je osebna izkaznica poškodovana oziroma obrabljena ali če iz kakšnega drugega razloga

ni več uporabna.

K 19. členu – Popravku pristojnosti za izvajanje nadzora nad kršitvijo tretje točke 11. člena zakona sledi tudi dopolnitev kazenske določbe (druge točke prvega odstavka v 24. člena) veljavnega zakona. Glede na navedeno se skladno s predlogom zakona z globo od 50 do 200 evrov kaznuje za prekršek tudi posameznik, ki v predpisanem roku 30 dni svoje osebne izkaznice ne izroči pristojnemu organu v uničenje v primeru, če spremeni priimek ali ime, spremeni stalno prebivališče, fotografija na osebni izkaznici ne kaže več njegove prave podobe ali če je osebna izkaznica poškodovana oziroma obrabljena ali če iz kakšnega drugega razloga ni več uporabna.

K 20. členu – Obrazec oziroma obrazci osebnih izkaznic so določeni v Pravilniku o izvrševanju zakona o osebni izkaznici (Uradni list RS, št. 52/13). Osebna izkaznica se na obstoječih obrazcih izdaja vse od 20. 6. 1998. Zaradi Uredbe (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, bo treba na obrazec osebne izkaznice vključiti pomnilniški medij. Hkrati bo treba na osebno izkaznico vključiti tudi dodatne in nove zaščitne elemente in nove podatke (o kraju rojstva in pošti ter poštni številki), zato bo treba osebno izkaznico tudi grafično preoblikovati. Glede na to, da prvi odstavek 8. člena Zakona o osebni izkaznici določa, da obrazce osebnih izkaznic na območju Republike Slovenije izdeluje, skladišči in personalizira izvajalec, izbran v skladu s predpisi, ki urejajo javna naročila, v skladu s sklenjeno pogodbo, je predpogoj za določitev novih obrazcev uspešna izvedba novega javnega naročila. Hkrati je treba upoštevati, da uredba določa rok za začetek izdaje biometričnih osebnih izkaznic, to je 24 mesecev po uveljavitvi.

Tudi nova cena osebne izkaznice, ki je trenutno določena z Odredbo o določitvi cene osebne izkaznice (Uradni list RS, št. 16/02 in 35/11 – ZOIzk-1), bo lahko oblikovana šele po zaključenem javnem naročilu.

Predlog zakona zato v predhodnih in končnih določbah opredeljuje, da bo nov obrazec osebne izkaznice in njeno ceno minister za notranje zadeve lahko predpisal do začetka uporabe tega zakona. Hkrati bo predpisan tudi način odvzema prstnih odtisov tako, kot to že opredeljuje Pravilnik o izvrševanju Zakona o potnih listinah, in način zapisa naslova v primeru, da se v strukturi podatkov za občino, naselje in/ali ulico uporabljajo enaka poimenovanja. Zapis naslova s podvajanjem se bo prilagajal.

K 21. členu – Osebne izkaznice, ki bodo izdane pred začetkom izdaje biometričnih osebnih izkaznic, bodo veljale do poteka in jih državljanom ne bo treba menjati, lahko pa bodo to storili, če bodo želeli. Tudi veljavnost osebnih izkaznic, ki so izdane s trajno veljavnostjo državljanom po dopolnjenem 70. letu, zaradi spremembe zakona ne bo prenehala. Navedeno dopušča 5. člen Uredbe (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki sicer določa postopno opuščanje starih osebnih izkaznic.

K 22. členu – Predlog uskladitvene določbe, iz katere izhaja uporaba Pravilnika o izvrševanju zakona o osebni izkaznici in posledično izdaja osebnih izkaznic na obstoječih obrazcih vse do izdaje novega pravilnika.

K 23. členu – Predlog določa izboljšave, povezane z dostopom do informacije o veljavnosti osebne izkaznice na portalu eUprava (četrti odstavek 19. člena zakona). Zaradi zagotovitve tehničnih pogojev za izvedbo spremembe na tem področju je predviden rok treh mesecev po uveljavitvi zakona.

Tehnična novost je avtomatizirano preverjanje istovetnosti na podlagi primerjave fotografij iz evidenc uradnih identifikacijskih dokumentov. Za zagotovitev tehničnih in tehnoloških možnosti za takšno preverjanje je predvideno obdobje enega leta po uveljavitvi zakona.

K 24. členu – Vacatio legis. Kljub temu da zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu, se začne uporabljati 2. avgusta 2021, to je skladno z datumom, ki ga kot skrajni rok za izdajo biometričnih osebnih izkaznic določa Uredba (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom. Obdobje od začetka veljavnosti zakona in do začetka uporabe je namenjeno pripravam novih obrazcev osebnih izkaznic, izboru izdelovalca, nadgradnji evidence izdanih osebnih izkaznic, ki bo omogočala zajem biometričnih podatkov, ter povezavo z evidenco sredstev elektronske identifikacije in evidenco kvalificiranih potrdil za elektronski podpis itd.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO IN DOPOLNJUJEJO

1. člen (uporaba osebne izkaznice)

(1) Osebna izkaznica je javna listina, s katero državljanka oziroma državljan Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državljan) dokazuje istovetnost in državljanstvo.

(2) Osebno izkaznico lahko državljan uporablja za prehod državne meje držav Evropske unije in Schengenskega prostora ter drugih držav, ki so za to izrazile privolitev.

5. člen (organi, pristojni za izdajo osebne izkaznice)

(1) Osebno izkaznico izda upravna enota.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka sme osebno izkaznico v nujnih primerih, kot so zdravljenje, bolezen oziroma smrt ožjega družinskega člana ter nujni službeni opravki, izdati ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

(3) Državljanu, ki v tujini stalno ali začasno prebiva ali je v tujini in se zaradi zdravstvenih ali drugih upravičenih razlogov ne more vrniti v državo, lahko izda osebno izkaznico tudi diplomatsko predstavništvo ali konzulat Republike Slovenije.

6. člen (obrazec osebne izkaznice)

(1) Osebna izkaznica se izda na obrazcu, ki ga predpiše minister, pristojen za notranje zadeve, ki določi tudi ceno osebne izkaznice.

(2) Osebna izkaznica vsebuje naslednje podatke:

- serijsko številko osebne izkaznice;
- fotografijo državljana;
- priimek in ime;
- državljanstvo;
- rojstni datum;
- EMŠO;
- spol;
- stalno prebivališče oziroma začasno prebivališče oziroma oznako, da državljan nima prebivališča;
- datum izdaje in datum veljavnosti osebne izkaznice;
- organ, pristojen za izdajo osebne izkaznice;
- lastnoročni podpis državljana, ki zna in se zmore podpisati;
- oznako prepovedi uporabe osebne izkaznice za prehod državne meje (v primeru iz prvega odstavka 17. člena tega zakona);
- trivrstični strojno čitljiv zapis podatkov iz prve, tretje, četrte, pete, šeste in sedme alineje tega odstavka.

8. člen (izdelava, skladiščenje, personalizacija in prenos osebnih izkaznic)

(1) Obrazce osebnih izkaznic na območju Republike Slovenije izdeluje, skladišči in personalizira izvajalec, izbran v skladu s predpisi, ki urejajo javna naročila, v skladu s sklenjeno pogodbo. Zaposlena oseba izvajalca, ki opravlja naloge izdelave, skladiščenja in personalizacije osebnih izkaznic, mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- da je polnoletna;
- da ni bila pravnomočno obsojena zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in da ni bila obsojena na kazen zavora v trajanju več kot 3 mesece;
- da ni v kazenskem postopku zaradi kaznivega dejanja iz prejšnje alineje;
- da je bila varnostno preverjena in da zanjo ne obstaja varnostni zadržek.

(2) Prenos vlog za izdajo osebnih izkaznic in personaliziranih osebnih izkaznic med

organi, pristojnimi za izdajo osebnih izkaznic, in izvajalcem iz prejšnjega odstavka ter vročitev osebne izkaznice na naslov za vročanje izvaja podjetje ali organizacija, registrirana za prenos poštnih pošiljk, na način, ki zagotavlja zaščito, varnost in sledljivost poštnih pošiljk.

9. člen (veljavnost osebne izkaznice)

(1) Osebna izkaznica s triletno veljavnostjo se izda državljanu, mlajšemu od 3 let starosti. Osebna izkaznica s petletno veljavnostjo se izda državljanu, staremu od 3 do 18 let. Osebna izkaznica z desetletno veljavnostjo se izda državljanu, staremu od 18 do 70 let. Po dopolnjenem 70. letu starosti se izda državljanu osebna izkaznica s trajno veljavnostjo.

(2) Osebna izkaznica z enoletno veljavnostjo se izda državljanu, ki je v obdobju 5 let pred dnevom vložitve vloge za izdajo nove osebne izkaznice zaradi neskrbnega ravnanja uničil, pogrešil oziroma izgubil 2 osebni izkaznici ali več, kot tudi če sta mu bili 2 osebni izkaznici ali več odtujeni. Primere neskrbnega ravnanja z osebno izkaznico predpiše minister, pristojen za notranje zadeve.

(3) Po poteku obdobja iz prejšnjega odstavka oziroma po poteku enoletne veljavnosti osebne izkaznice se nova osebna izkaznica izda z veljavnostjo iz prvega odstavka, če državljan v tem času ni zaradi neskrbnega ravnanja ponovno uničil, pogrešil ali izgubil osebne izkaznice ali mu je bila ta odtujena.

(4) Osebna izkaznica z oznako prepovedi prehoda državne meje se izda z veljavnostjo enega leta, pod pogoji, določenimi v prvem odstavku 17. člena tega zakona.

(5) Osebna izkaznica z enoletno veljavnostjo se izda državljanu z začasnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki je v postopku preverjanja prijave stalnega prebivališča, v skladu z zakonom, ki ureja prijavo prebivališča.

(6) Osebna izkaznica velja z dnem izdaje.

10. člen (prenehanje veljavnosti osebne izkaznice)

Ne glede na prejšnji člen veljavnost osebne izkaznice preneha po zakonu z dnem naznanitve pogrešitve, izgube ali tatvine (v nadaljnjem besedilu: pogrešitev), uničenja zaradi neskrbnega ravnanja, s prenehanjem državljanstva Republike Slovenije in s smrtjo državljana.

12. člen (vložitve vloge)

(1) Vlogo za izdajo osebne izkaznice vložijo državljan osebno pri organu, pristojnem za izdajo osebne izkaznice.

(2) Vlogo lahko vložijo državljan, ki je dopolnil 18 let, in tudi državljan, ki še ni star 18 let, pa je sklenil zakonsko zvezo ali je postal roditelj in mu je z odločbo sodišča priznana popolna poslovna sposobnost.

(3) Za državljana, mlajšega od 18 let, oziroma državljana, ki ni poslovno sposoben, vložijo vlogo zakoniti zastopnik.

(4) Pooblaščenca organa, pristojnega za izdajo osebne izkaznice, ob vložitvi vloge preveri istovetnost državljana, v primerih, ko vlogo za izdajo osebne izkaznice vložijo zakoniti zastopnik, pa tudi istovetnost zakonitega zastopnika. Istovetnost se lahko preveri tudi z vpogledom v uradne evidence.

13. člen (oblika in vsebina vloge za izdajo osebne izkaznice)

(1) Vloga za izdajo osebne izkaznice se vložijo na predpisanem obrazcu, v fizični ali elektronski obliki.

(2) V vlogi za izdajo osebne izkaznice je treba navesti resnične podatke.

(3) Obrazec iz prvega odstavka vsebuje naslednje podatke:

- oznako in naziv izdajatelja;
- registrsko številko;
- serijsko številko;

- tip osebne izkaznice;
- EMŠO;
- priimek;
- ime;
- stalno prebivališče;
- fotografijo državljana;
- lastnoročni podpis državljana, ki se zna in zmore podpisati;
- datum vloge;
- datum izdaje;
- datum veljavnosti;
- priimek in ime ter podpis zakonitega zastopnika, kadar vlogo vloži zakoniti zastopnik;
- naslov in vrsta prebivališča zakonitega zastopnika, kadar vlogo vloži zakoniti zastopnik;
- podpis uradne osebe, ki je sprejela vlogo;
- način in datum vročitve ter osebo, ki ji je bila osebna izkaznica vročena;
- podpis uradne osebe, ki je vročila osebno izkaznico, kadar je osebna izkaznica vročena pri organu, pristojnem za izdajo osebne izkaznice;
- podpis osebe, ki je prejela osebno izkaznico, kadar je osebna izkaznica vročena pri organu, pristojnem za izdajo osebne izkaznice.

(4) K vlogi za izdajo osebne izkaznice mora državljan priložiti fotografijo predpisane velikosti, ki kaže njegovo pravo podobo. Fotografija se priloži v fizični ali digitalni obliki. Fotografije v digitalni obliki se hranijo na elektronskem odložišču fotografij za osebne dokumente 1 leto in se lahko na vlogo državljana uporabijo tudi za izdajo drugega uradnega identifikacijskega dokumenta.

(5) Organ, pristojen za izdajo osebne izkaznice, lahko za namene izdaje osebne izkaznice ali katerega drugega identifikacijskega dokumenta v elektronskem odložišču fotografij obdeluje naslednje osebne podatke:

- ime in priimek;
- referenčno številko;
- fotografijo državljana v digitalni obliki;
- datum fotografiranja in veljavnost fotografije;
- ime in priimek ali firmo fotografa.

(6) Za izdajo osebne izkaznice se lahko uporabi tudi fotografija v digitalni obliki, ki se hrani v evidenci izdanega drugega uradnega identifikacijskega dokumenta, če kaže pravo podobo državljana.

(7) Ustreznost fotografije ter način predložitve, hranjenja in uporabe fotografije v digitalni obliki predpiše minister, pristojen za notranje zadeve.

15. člen **(naznanitev pogrešitve osebne izkaznice)**

(1) Pogrešitev osebne izkaznice v Republiki Sloveniji mora imetnik oziroma njegov zakoniti zastopnik najpozneje v 8 dneh naznaniti organu, pristojnemu za izdajo osebne izkaznice.

(2) Naznanitev pogrešitve na ministrstvu, pristojnem za notranje zadeve, se lahko opravi samo v primeru izdaje nove osebne izkaznice v nujnih primerih, skladno z določbo drugega odstavka 5. člena tega zakona.

(3) Pogrešitev osebne izkaznice v tujini mora imetnik oziroma zakoniti zastopnik najpozneje v 8 dneh po prihodu v Republiko Slovenijo naznaniti organu, pristojnemu za izdajo osebne izkaznice.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko pogrešitev osebne izkaznice v tujini imetnik osebne izkaznice oziroma njegov zakoniti zastopnik naznani tudi na diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v 30 dneh od pogrešitve.

(5) V naznanitvi pogrešitve je treba navesti resnične podatke o okoliščinah pogrešitve osebne izkaznice.

(6) Način naznanitve pogrešitve predpiše minister, pristojen za notranje zadeve.

16. člen **(rok za odločitev o vlogi)**

(1) O vlogi za izdajo osebne izkaznice mora organ, pristojen za izdajo osebne izkaznice, odločiti v 15 dneh po njeni vložitvi.

(2) Rok, v katerem mora biti izdana osebna izkaznica, se lahko podaljša še za 3 mesece, če je za osebo, rojeno v tujini, ki še ni vpisana v matični register, treba ugotoviti državljanstvo ali druge osebne podatke. Organ, pristojen za izdajo osebne izkaznice, lahko v tem primeru zahteva predložitev izpiska iz rojstne matične knjige in dokazilo o državljanstvu.

(3) Rok, v katerem mora biti izdana osebna izkaznica, s katero se nadomesti pogrešana osebna izkaznica, se lahko podaljša za čas do 60 dni, če organ, pristojen za izdajo osebne izkaznice, podvomi in ugotavlja resničnost podatkov iz petega odstavka prejšnjega člena.

17. člen

(izdaja osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje)

(1) Organ, pristojen za izdajo osebne izkaznice, izda na vlogo za izdajo osebne izkaznice, osebno izkaznico s prepovedjo prehoda državne meje:

1. če je zoper državljana, ki prosi za izdajo osebne izkaznice, uveden kazenski postopek oziroma teče postopek v zakonskih sporih ter sporih iz razmerij med starši in otroki, dokler postopek traja – če to zahteva pristojno sodišče;
2. če obstajajo interesi obrambe države, določeni v zakonu – če to zahteva ministrstvo, pristojno za obrambo;
3. če je bila državljanu najmanj dvakrat izrečena kazen zapora za kazniva dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog, ponarejanja denarja, tihotapstva, ponarejanja listin, nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivov, prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države, trgovine z ljudmi, terorizma, financiranja terorizma, ščuvanja in javnega povečevanja terorističnih dejanj, novačenja in usposabljanja za terorizem, novačenja vojaških najemnikov in oseb, mlajših od 18 let, za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost ali za kazniva dejanja, povezana s tujino, za katera je v zakonu predpisana kazen 8 ali več let zapora – če to zahteva policija na podlagi pravnomočnih sodb in če kazen ni izbrisana.

(2) Sodišče mora o pravnomočni sodbi za kazniva dejanja iz 3. točke prejšnjega odstavka obvestiti policijsko enoto, na območju katere ima državljan prijavljeno stalno prebivališče, oziroma policijsko enoto, na območju katere je sedež sodišča, če državljan nima stalnega prebivališča na območju Republike Slovenije, ki vloži zahtevo iz 3. točke prejšnjega odstavka.

(3) Če je kakšen od razlogov iz prvega odstavka nastal po izdaji osebne izkaznice brez prepovedi prehoda državne meje, organ, pristojen za izdajo osebne izkaznice, izda odločbo o odvzemu osebne izkaznice in o tem obvesti organ iz prvega odstavka, ki je zahtevo podal. Državljan, ki ima veljavno osebno izkaznico brez prepovedi, mora to nemudoma izročiti v hranjenje pristojnemu organu.

(4) Pritožba zoper odločbo iz prejšnjega odstavka ne zadrži izvršitve.

18. člen

(prenehanje razlogov za izdajo osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje)

(1) O vseh dejstvih, katerih posledica je prenehanje razlogov za izdajo odločbe o odvzemu osebne izkaznice oziroma za izdajo osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje, mora pristojno sodišče, ministrstvo, pristojno za obrambo ali policija takoj obvestiti upravno enoto, na območju katere ima državljan stalno prebivališče, ali ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, če državljan nima stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji.

(2) Šteje se, da ni več razlogov za izdajo odločbe o odvzemu osebne izkaznice oziroma za izdajo osebne izkaznice s prepovedjo prehoda državne meje iz prvega odstavka prejšnjega člena, če pristojno sodišče, ministrstvo, pristojno za obrambo ali policija ne obnovi zahteve po preteku 1 leta od dneva vložitve.

(3) Po prenehanju razlogov se odvzeta osebna izkaznica iz tretjega odstavka

prejšnjega člena vrne imetniku.

19. člen **(vsebina in pristojnost za vodenje evidence)**

(1) Organ, pristojen za izdajo osebne izkaznice, vodi in vzdržuje evidenco izdanih osebnih izkaznic za namene preverjanja istovetnosti in državljanstva ter prehoda državne meje držav članic Evropske unije in Schengenskega prostora ter drugih držav, ki so to privolile. Evidenca se vodi na centralnem računalniku ministrstva, pristojnega za notranje zadeve.

(2) Evidenca iz prejšnjega odstavka vsebuje:

- podatke iz tretjega in četrtega odstavka 13. člena tega zakona,
- datum izdelave osebne izkaznice in njenega prevzema na pošto,
- podatke o izgubljenih, pogrešanih in ukradenih osebnih izkaznicah.

(3) Obdelava osebnih podatkov iz evidence izdanih osebnih izkaznic je dopustna le v obsegu, ki je potreben za uresničevanje namena iz prvega odstavka tega člena.

(4) Zaradi zagotovitve varnosti pravnega prometa so na enotnem državnem portalu e-uprava dostopni podatki o izgubljenih, pogrešanih in ukradenih osebnih izkaznicah iz tretje alineje drugega odstavka, in sicer:

- organ, pristojen za izdajo osebne izkaznice,
- serijska številka,
- datum izdaje in datum veljavnosti,
- datum naznanitve pogrešitve, izgube ali kraje.

(5) Podatek o obstoju zahteve iz prvega odstavka 17. člena in predloga iz četrtega odstavka 12. člena tega zakona se v evidenco izdanih osebnih izkaznic prevzema s samodejnim povezovanjem z evidenco potnih listin, ki se vodi skladno z določbami zakona, ki ureja izdajo potnih listin in kjer se označi zahteva iz prvega odstavka 17. člena in predlog iz četrtega odstavka 12. člena tega zakona. Prevzemanje teh podatkov poteka z uporabo EMŠO ali imena in priimka ter stalnega prebivališča državljanca.

(6) Fotografijo v digitalni obliki, ki se hrani na elektronskem odložišču fotografij za osebne dokumente, se v evidenco izdanih osebnih izkaznic na podlagi četrtega odstavka 13. člena tega zakona prevzema s samodejnim povezovanjem z elektronskim vložiščem fotografij. Prevzemanje teh podatkov poteka na podlagi privolitve posameznika z uporabo referenčne številke fotografije.

(7) Fotografijo v digitalni obliki, ki se hrani v evidenci drugega uradnega identifikacijskega dokumenta na podlagi šestega odstavka 13. člena tega zakona, se v evidenco izdanih osebnih izkaznic prevzema s samodejnim povezovanjem z evidenco potnih listin, ki se vodi skladno z določbami zakona, ki ureja izdajo potnih listin, in evidenco voznikov, ki se vodi skladno z določbami zakona, ki ureja izdajo vozniških dovoljenj. Prevzemanje teh podatkov poteka na podlagi privolitve posameznika z uporabo EMŠO.

(8) Podatke iz evidence vodi organ, pristojen za izdajo osebne izkaznice, 5 let po prenehanju veljavnosti osebne izkaznice.

(9) Način vodenja evidence izdanih osebnih izkaznic predpiše minister, pristojen za notranje zadeve.

20. člen **(uporaba podatkov iz evidence)**

(1) Podatke iz evidence o izdanih osebnih izkaznicah lahko uporabljajo delavci pristojnega organa iz 5. člena tega zakona za opravljanje nalog s svojega delovnega področja, uporabljajo pa jih lahko tudi drugi organi za izvrševanje z zakonom določenih nalog.

(2) Osebne podatke iz 13. člena tega zakona sme uporabljati izvajalec iz prvega odstavka 8. člena tega zakona za potrebe personalizacije osebnih izkaznic in jih mora takoj, najpozneje pa v roku 30 dni od prejema, uničiti.

(3) Podatek o registrski in serijski številki osebne izkaznice sme uporabljati podjetje ali organizacija iz drugega odstavka 8. člena tega zakona za potrditev prevzema poštnih pošiljk in ga mora v 30 dneh od prejema uničiti.

21. člen **(pristojnost za nadzor)**

(1) Nadzor nad izvrševanjem določb drugega in tretjega odstavka 2. člena, 3. člena, četrtega odstavka 11. člena, drugega odstavka 13. člena, prvega, tretjega, četrtega in petega odstavka 15. člena, drugega in tretjega odstavka 20. člena ter 22. člena tega zakona opravlja Inšpektorat Republike Slovenije, pristojen za notranje zadeve.

(2) Nadzor nad izvrševanjem določb drugega in tretjega odstavka 2. člena, 3. člena, prvega, tretjega in četrtega odstavka 15. člena ter tretjega odstavka 17. člena tega zakona opravlja tudi policija.

(3) Nadzor nad izvrševanjem določb 4. člena izvaja informacijski pooblaščenec.

(4) Organa iz prvega in drugega odstavka izvršujeta pristojnosti iz teh odstavkov kot prekrškovna organa.

24. člen

(1) Z globo od 50 do 200 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, ki:

1. identifikacijskega dokumenta, na katerem so navedeni točni osebni podatki, na katerem fotografija izkazuje pravo podobo imetnika in ki ni poškodovan oziroma obrabljen, nima pri sebi ali ga noče dati na vpogled uradni osebi, ki je po zakonu za to pooblaščenca (prvi odstavek 3. člena);
2. osebne izkaznice v predpisanem roku ne izroči v uničenje organu, pristojnemu za izdajo (četrti odstavek 11. člena).

(2) Z globo od 125 do 400 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, ki:

1. že ima veljavno osebno izkaznico, pa si pridobi drugo (tretji odstavek 2. člena);
2. pogošitve osebne izkaznice ne naznani pristojnemu organu v določenem roku in na predpisan način (prvi, tretji in četrti odstavek 15. člena).

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlagatelj gradiva predlaga, da Državni zbor Republike Slovenije predlog zakona obravnava po skrajšanem postopku, v skladu s 142. členom Poslovnika državnega zbora. Predlagana novela zakona se usklajuje s pravom Evropske unije, to je Uredbo (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja. Hkrati vsebuje druge manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona, ki se nanašajo na usklajevanje z Zakonom o potnih listinah in odpravo pomanjkljivosti pri izvajanju trenutno veljavnega zakona v praksi.

VI. PRILOGE

OSNUTEK

PRAVILNIK

o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o izvrševanju zakona o osebni izkaznici

PRAVILNIK

o določitvi cene obrazca osebne izkaznice